Nr. 282 NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM

Kraków, Czwartek 11 Grudnia 1924.

Rok XLIII.

Prenumerata miesięczna:
Bez odnoszenia . . . . 3·40 zł
Z odnoszeniem . . . . 3·60 „
Z przesyłką pocz. . . . 4·20 „
Za granicą . . . . . . 7·— „
Cena numeru 15 groszy
Adres Redakcji:
ul. Jagiellońska L. 10.
Telefon 41. Międzymiast. 1572.
Adres Administracji:
ul. Jagiellońska L. 10
Telefon 211.

NOWA REFORMA

wychodzi codziennie o godzinie 3 po południu

Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy:
Zwykłe . . . . . 10 gr.
Nekrologi . . . . 20 „
Nadesłane . . . . 25 „
Po kronice . . . 30 „
Na 1-szej stronie . . 40 „
Drobne od słowa . . 7 „
(najmniej 10 słów)
Układ tabelaryczny 50% drożej
Nekrologi do 60 mm o 50% taniej.
Załączniki wedle umowy.
Nr czeku P. K. O. 400,402.

Biblioteka Jagiellońska KRAKÓW
...ązkowy.

Wybory do Reichstagu niemieckiego i do Sejmu pruskiego

Polacy mają dwa mandaty w Sejmie a nie mają żadnego w Reichstagu

Kraków, 9 grudnia.

Wedle wiadomości z Berlina, wybory do parlamentu Rzeszy odbyły się wszędzie **zupełnie spokojnie.** Według dotychczasowych obliczeń Biura Wolffa w wyborach wzięło udział 70—80 proc. uprawnionych do głosowania, a więc nie mniej niż podczas wyborów w maju br. — Nowością w akcji wyborczej i to bardzo ujemną, był fakt, że dwa stronnictwa skrajne, a mianowicie prawicowe stronnictwo nacjonalistów i lewicowe komunistów, wydawały pisma ze sfałszowanym nagłówkiem socjalistycznego dziennika »Vorwärts« i rozrzucały masowo te falsyfikaty z odpowiednią treścią pomiędzy robotnikami. Jeżeli chodzi o etykę, to skrajni prawicowcy i skrajni lewicowcy są zaprawdę »ambo meliores«.

Nie na wiele zdały się te pospolite »szachrajstwa«, gdyż właśnie **socjaliści bardzo silnie pomnożyli swój stan posiadania.** Nowy Reichstag liczyć będzie 480 posłów (poprzedni 472). — Wzrost liczby posłów tłómaczy się tem, że według ordynacji liczba posłów zależną jest od ilości głosujących. W obecnych wyborach oddano 1,700.000 głosów **więcej,** niż poprzednio. Ogółem głosowało 82 proc. uprawnionych. — Było to niespodzianką, gdyż ogólnie spodziewano się 60 proc.

Ostatni co do daty telegram z dnia 8 bm. przynosi następujące rezultaty wyborów do »Reichstagu«:

Do godziny 12 w południe były znane następujące rezultaty: **socjalni demokraci** uzyskali 7788 tysięcy, niemiecka partja narodowa 6122 tysięcy, centrum 4061 tys., komuniści 2679 tys., niemiecka partja ludowa 3017 tys., narodowi socjaliści 391 tys., demokraci 1902 tys., bawarska partja ludowa 1111 tys., partja gospodarcza (Wirtschaftspartei) i bawarski Związek niemiecki 995 tys., Landesbund 498 tys., Welfowie 258 tysięcy głosów.

Rezultaty wyborów do Reichstagu łącznie z mandatami z listy państwowej przedstawiają się wobec tego w sposób następujący: **socjaliści 130 mandatów, nacjonaliści 104, centrum 67, ludowcy 50, komuniści 45, hitlerowcy 14, demokraci 32, bawarska partja ludowa 19, partja gospodarcza 10, związek ziemian 4, partja hanowerska 4, bawarski związek włościan 4, wirtemberski związek włościan 3, heski związek włościan 1.**

Znamiennym jest fakt **porażki Hitlerowców** w Monachjum, skutkiem której przechodzą z pierwszego na piąte miejsce. Otrzymali oni zamiast 81 tysięcy głosów tylko 30, zaś socjalni demokraci w miejsce 47 otrzymali 83. Taksamo liczba głosów nacjonalistów podniosła się z 35 tysięcy na 70 tysięcy.

Już obecnie można stwierdzić, że tak samo jak poprzednio socjaliści z jednej strony, a nacjonaliści z drugiej będą **najmocniejszemi liczebnie partjami.** Zmiana polega jedynie na tem, że socjaliści zajmą **pierwsze miejsce,** gdy poprzednio zajmowali je nacjonaliści. Klęskę poniosła prawicowa partja »Völkische«. **Zyskała więcej mandatów niż poprzednio, partja ludowa** (Volkspartei) **Stresemanna,** tudzież partja demokratów. Znaczne straty ponieśli **komuniści.**

Czysto republikański blok rządowy **jest wykluczony,** tak samo blok mieszczański, ponieważ przeciwko temu oświadczyło się stanowczo centrum. Pozostaje tedy albo wielka koalicja z czasów kanclerza Wirtha, a w takim razie musieliby socjalni demokraci przystąpić do większości rządowej, albo też pozostanie **dotychczasowa większość rządowa,** natomiast socjalni demokraci będą milcząco rząd Marks-Stresemann popierali.

Równocześnie odbyły się **wybory do Sejmu pruskiego,** które dały następujące wyniki: **socjalni demokraci** uzyskali 4525 tys. głosów (116 mandatów), niemieccy narodowcy 4363 tys. głosów (111 mandatów), centrum 3178 tys. głosów (79 mandatów), komuniści 1750 tys. głosów (47 mandatów), niemiecka partja ludowa 1765 tys. głosów (50 mandatów), narodowi socjaliści 450 tys. głosów (12 mandatów), demokraci 1071 tys. głosów (26 mandatów), Wirtschaftspartei 451 tys. głosów (10 mandatów), Welfowie 256 tys. głosów (5 mandatów), **Polacy 85 tys. głosów (2 mandaty.** Razem jest 458 mandatów.

Wynikałoby z tego, że dotychczasowa większość sejmu pruskiego, składająca się z demokratów, centrum i socjalnych demokratów **nie uzyskała absolutnej większości.** Czy w takim wypadku t. zw. wielka koalicja w Prusach będzie nadal utrzymana nie jest wiadome.

Do Sejmu pruskiego zostało wybranych 2 Polaków, jeden z nich z Prus Wschodnich, Jan Baczewski, a drugi ks. Czesław Klimas z Tarnowa, powiatu opolskiego. Do parlamentu Rzeszy natomiast Polacy **nie uzyskali żadnego mandatu,** ponieważ uzyskali tylko 42 tys. głosów, a do uzyskania mandatu potrzeba 60 tys. głosów.

Prasa francuska o wyborach niemieckich

(Telegram iskrowy „Nowej Reformy").

Paryż, 9 grudnia. Dzisiejsze pisma poranne omawiają wyniki niemieckich wyborów bez większej emocji. »Quotidien« widzi w nich **potwierdzenie tezy o istnieniu »podwójnych Niemiec«** i ożywienie demokracji niemieckiej. — »Matin« natomiast podkreśla **względne sukcesy nacjonalistów** i zaznacza, że nowa większość będzie bardzo niepewna.

Otwarcie Rady Ligi Narodów

Z Rzymu donoszą 8 bm.:

Wczoraj wieczorem nastąpiło we wspaniałej sali pałacu Doria otwarcie sesji **Rady Ligi Narodów.** Otwarcia dokonał przewodniczący Mello-Franco, ambasador Brazylji. Na posiedzenie przybyło wielu dyplomatów oraz dziennikarze ze wszystkich krajów. Silne wrażenie wywarła na wszystkich zebranych piękna sala udekorowana wspaniałemi arrasami.

Posiedzenie otworzył **Salandra,** witając w imieniu rządu włoskiego Radę Ligi i dziękując za wybranie Rzymu za miejsce obrad. Chodzi tu — mówił Salandra — o pokój, który w przyszłości **nie może być naruszony przez przewagę jednego narodu,** lecz musi być zagwarantowany na przyszłość, dzięki zgodzie szeregu narodów.

Po Salandrze przemawiał prezes Rady Ligi **Mello de Franco,** dziękując Włochom za gościnę i specjalnie podkreślając **przybycie Chamberlaina,** który pomimo zajęć parlamentarnych w Anglji, przybył na obecną sesję Rady Ligi.

W odpowiedzi **Chamberlain** zaznaczył, że przybył na Radę Ligi mimo otwarcia w tych dniach parlamentu angielskiego, aby wykazać **respekt rządu angielskiego dla Ligi Narodów.** To uczucie specjalnego poszanowania Ligi Narodów nietylko przez rząd, ale przez cały naród angielski, podyktowało Chamberlainowi konieczność zjawienia się na posiedzeniu Rady Ligi. Liga Narodów rozważała problemy najbardziej skomplikowane. Wiara w równowagę jej sądów oraz znaczenie jej w Anglji **jest bardzo wielkie.** Przykładem tego jest zgoda Anglji na oddanie pod decyzję Ligi sprawy tak ważnej, jak sprawa Iraku. Chamberlain zakończył swe przemówienie przypomnieniem powiedzenia Balfoura, który stwierdził, że gdyby Ligi Narodów nie było, to potrzeba byłoby ją stworzyć.

Po tych oświadczeniach zajęto się **protokółem trzeciej sesji komitetu hygieny.** Odpowiedni raport przedstawił delegat japoński Ishi.

Rzym, 9 grudnia. W toku dalszych obrad oświadczył dr Benesz imieniem austrj. ministra spraw zagra. Mataji, że zagraniczna polityka Austrji będzie obecnie takasama, jak za kanclerstwa ks. Seipla. Z kolei weszli na salę zaproszeni przez przewodniczącego Rady wysoki **komisarz Ligi dla wolnego miasta Gdańska, Macdonnel,** komisarz generalny Rzeczypospolitej polskiej **Strassburger,** prezydent senatu wolnego miasta Gdańska **Sahm** i przewodniczący Rady portu **Reynier.** Sprawozdanie delegata hiszpańskiego w sprawach administracyjnych **wolnego miasta Gdańska, zostało jednomyślnie przyjęte przez Radę.**

Rezultaty porozumienia Chamberlaina z Herriotem

Z Paryża komunikują oficjalnie:

Najważniejsze zagadnienia, co do których osiągnięte zostało porozumienie między Herriotem a Chamberlainem, są następujące: 1) Chamberlain wyraźnie oświadczył, że angielski gabinet konserwatywny **gotów jest dać Francji wszelkie gwarancje,** które Francja uznaje za potrzebne **dla swego bezpieczeństwa;** 2) Anglja zaproponuje Lidze Narodów, aby prezydjum kontroli **rozbrojenia Niemiec,** które będzie przekazane Lidze Narodów, powierzone zostało **Francuzowi;** 3) Strefa kolońska będzie opróżniona, **jeżeli Niemcy wypełnią w całości swoje zobowiązania w sprawie rozbrojenia;** 4) Anglja i Francja **wyślą ambasadorów do Konstantynopola;** 5) Obydwa państwa ustalą wspólne linje wytyczne co do polityki, **mającej być stosowanej wobec sowietów.**

Chamberlain w Rzymie

Z Rzymu donoszą 7 bm.:

Przybył tu Chamberlain i dziś odwiedził Mussoliniego. Wizyta trwała pół godziny i nie miała charakteru politycznego. W południe angielski minister będzie **przyjęty przez króla w Kwirynale,** gdzie będzie podejmowany śniadaniem. Dziś wieczór ambasada angielska urządza przyjęcie na cześć Chamberlaina.

Porozumienie Chambelaina z Mussolinim

Rzym, 9 grudnia (PAT). O spotkaniu **Mussoliniego z Chamberlainem** Agencja Stefaniego wydała komunikat, stwierdzający, że obaj ministrowie rozważyli sytuację polityczną w duchu **serdecznej przyjaźni** i zbadali niektóre ważniejsze kwestje, interesujące szczególnie Włochy i Anglję. Wynikiem narad było przyjęcie możliwości **ustalenia wspólnej linji postępowania i potwierdzenie ponowne najściślejszej współpracy obu krajów.**

Memorjał Polaków z Litwy do Ligi narodów

Komitet Polaków emigrantów z Litwy kowieńskiej wysłał do Rady Ligi Narodów następujący protest:

»Powołując się na podanie z dnia 1 czerwca 1924 roku, Komitet Polaków emigrantów ma zaszczyt zakomunikować co następuje.

»Prześladowanie mniejszości nar. na Litwie (kowieńskiej) wzmaga się. Z dn. 15 listopada wchodzi w życie rozporządzenie **zabraniające mniejszościom używania publicznie języka macierzystego.** Wskutek tego władze litewskie zniszczyły wszelkie afisze i ogłoszenia zredagowane **w języku polskim i żydowskim.** Sejm kowieński odrzucił 28 października interpelację wszystkich mniejszości narodowych. Pierwszego stycznia nabiera mocy obowiązującej nowa ustawa, nakazująca używania **obowiązkowo i wyłącznie języka litewskiego w rachunkowości prywatnych instytucyj handowych i przemysłowych.** Władze litewskie tolerują dzikie wybuchy szowinizmu litewskiego, raniącego uczucia mniejszości. I tak w początkach listopada władze te nie reagowały na zniszczenie i zbeszczenie na cmentarzu w Kiejdanach **krzyżów i pomników cmentarnych, noszących napisy polskie.** Dowody stwierdzające, będą nadesłane przez następnego kurjera. Usilnie prosimy Radę o udzielenie swej **wysokiej opieki i o interwencję skuteczną z jej strony,** która położyłaby kres temu położeniu nieznośnemu.

W imieniu komitetu podpisał **Śmielewski,** były poseł do konstytuanty litewskiej.

OBUWIE, ŚNIEGOWCE, KALOSZE
pierwszorzędnych fabryk zagranicznych po cenach najniższych poleca Magazyn obuwia
S. HABER, KRAKÓW, SIENNA 14 - TELEF. 3513

OBUWIE, BIELIZNĘ, KAPELUSZE
poleca po cenach najniższych
MAGAZYN NOWOŚCI 1661
S. HABER, KRAKÓW, SIENNA 14 - TELEF. 3513

Otwarcie parlamentu angielskiego

(Telegram iskrowy „Nowej Reformy").

Londyn, 9 grudnia. Dziś w południe odbędzie się uroczyste **otwarcie sesji parlamentu angielskiego mową tronową.** O godz. 3 popołudniu rozpocznie się debata nad mową tronową, która zostanie przeciągnięta aż do przyszłego tygodnia, aby w międzyczasie mógł min. spraw zagr. Chamberlain wygotować ekspose o polityce zagranicznej. Dzisiejsza mowa tronowa nie będzie zawierać w zakresie polityki wewnętrznej żadnych sensacyj. Będzie w niej **mowa o elektryfikacji kraju i innych kwestjach, objętych programem wyborczym konserwatystów.** W dziedzinie polityki zagranicznej poruszy mowa tronowa **konflikt egipski i wspomni o liście Zinowiewa** bez wymieniania jednakże nazwiska Zinowiewa. Najwięcej zaciekawienia wywołuje ustęp, **dotyczący stosunku do Ligi Narodów.**

Z. L. N. w obronie ministra Miklaszewskiego

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 9 grudnia. Jutro odbędzie się w Sejmie trzecie czytanie budżetu dodatkowego na rok 1924.

Klub Z. L. N. wpływa na klub Ch. N. aby poparł min. Miklaszewskiego, i w ten sposób umożliwił cofnięcie uchwały, jaka zapadła przy drugiem czytaniu.

Min. Sikorski o pomniku Nieznanego Żołnierza

»Kurjer Czerwony« zamieszcza wywiad z p. Sikorskim w sprawie budowy pomnika dla Żołnierza Nieznanego. Min. Sikorski oświadczył, że ministerjum spraw wojskowych zajmuje się oddawna sprawą grobowca Nieznanego Żołnierza. Istnieje już wiele projektów. Jeden z tych projektów przewiduje usypanie wielkiego kopca, **na wzór mogiły Krakusa lub Kościuszki, który byłby usypany u zlewu Narwi z Bugiem,** gdzie w czasie ostatniej wojny padło do **tysiąca ochotników przeważnie nieznanych.** Kopiec ten byłby usypany z garści ziemi różnych pobojowisk, a na jego szczycie stanąłby sarkofag Nieznanego Żołnierza.

Drugi projekt, dający się wykonać **niezależnie od pierwszego, przewiduje zbudowanie mauzoleum w Alei 3-go Maja** u wylotu mostu Poniatowskiego w Warszawie. Są jeszcze inne projekty, które ministerjum rozważa i przygotowuje tak, iż sprawa budowy pomnika staje się coraz bardziej aktualną i będzie dokonaną.

Likwidacja strajku w Łodzi

W sobotę 6 bm. po południu **zakończył się strajk powszechny w Łodzi.** Praca w fabrykach wobec przypadającego na poniedziałek święta, podjęta będzie **we wtorek.** Zarówno związki robotnicze, jak przemysłowcy zgodzili się na oddanie sprawy do rozstrzygnięcia **komisji arbitrażowej, która zbierze się we środę.** Komisja wyłoniona będzie bezpośrednio przez strony zainteresowane. Gdyby między stronami nie doszło do porozumienia, to **superarbiter** wyznaczony będzie przez min. pracy i opieki społ. w porozumieniu z min. przemysłu i handlu. Superarbiter wyda ostateczne decyzje.

Elektrownia miejska i zakłady użyteczności publicznej w Łodzi **rozpoczęły pracę już w sobotę.** Stały tylko tramwaje miejskie i podmiejskie, ponieważ pracownicy ich zgłosili specjalne żądania.

Ugodowa partja ukraińska

»Gazeta Lwowska«, omawiając prądy polityczne, nurtujące obecnie w społeczeństwie ukraińskiem, zauważa, iż szeregi zwolenników stosowania radykalnej polityki, **rzedną coraz bardziej,** natomiast wzrasta na sile grupa, która poważnie rozważa zamiar **utworzenia nowej partji o charakterze polityki realnej.** Myślą przewodnią tej partji byłaby walka o **wyzyskanie »legalnych możliwości«.** Na temat powołania do życia takiej partji prowadzone są od dłuższego czasu **poufne nieobowiązujące dyskusje.**

Amb. Chłapowski i premjer Herriot o stosunkach polsko-francuskich

Polskie odznaczenie Herriota

Z Paryża donoszą 7 bm.:

Prezes ministrów Herriot rewizytował ambasadora **Chłapowskiego,** który złożył premjerowi francuskiemu wizytę na dwa dni przed wręczeniem listów uwierzytelniających prezydentowi republiki. W czasie tej rewizyty ambasador Chłapowski wręczył Herriotowi w imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, **odznaki Wielkiej Wstęgi Orderu Orła Białego.** Wręczenie odznak odbyło się w otoczeniu całego personalu ambasady. W przemówieniu swem ambasador Chłapowski przypomniał usługi, jakie oddał sprawie polskiej Herriot zarówno na stanowisku mera Lyonu, gdy zwracający się doń zamieszkali tam Polacy znajdowali zawsze życzliwe przyjęcie, jak i na stanowisku senatora deputowanego, publicysty i prelegenta, **broniącego stale sprawy polskiej.** Ambasador przytoczył ustęp z odezwy Herriota, wygłoszonego w lutym 1919 roku, w którym prelegent powitał zmartwychwstanie Polski, przyjaciółki Francji, życząc jej wytrwałości i męstwa. *Polska* — mówił ambasador Chłapowski — *jest* i będzie wytrwała w dziele **organizacji wewnętrznej kraju** i w czuwaniu nad poszanowaniem traktatów, jak również w dążeniu do stabilizacji pokoju, dla którego sojusz francusko-polski jest najlepszą gwarancją.

Herriot, dziękując podkreślił raz jeszcze **przyjaźń swą dla Polski i oddanie się sprawie polskiej.** Rząd francuski — powiedział premjer — uważa za jeden z najwyższych swych obowiązków **ścisłą współpracę z Polską,** czynnika pokoju i równowagi europejskiej.

Po tej uroczystości między obu mężami stanu odbyła się dłuższa poufna rozmowa.

Rugi komunistyczne we Francji

Rząd Heriota zabrał się na serjo do rugowania cudzoziemców, uprawiających propagandę komunistyczną we Francji. Dnia 7 i 8 bm. dokonano w Paryżu i okolicy szeregu rewizyj i aresztowań. W akcji tej wzięło udział 22 komisarzy policyjnych i 700 funkcjonarjuszów policji. **Aresztowano około 70 osób.** Podobne rewizje przeprowadzono również na prowincji.

Aresztowanego kap. Sadoula przewieziono do Orleanu, gdzie stacjonuje pułk, którego jest oficerem.

W Babigny aresztowano około 100 osób wraz z burmistrzem, posłem komunistycznym.

Z aresztowanych osób, na rozkaz ministra spraw wewnętrznych **wydalono natychmiast z granic Francji, 60 komunistów** cudzoziemców, a w tej liczbie 43 Włochów, **6 Polaków,** 7 Belgów, 1 Serba, 1 Szwajcara i 1 Niemca. Wszyscy oni byli albo organizatorami t. zw. **setek komunistycznych** albo stali w bliskim kontakcie z tzw. **szkołą komunistyczną im. Lenina. Wszystkich niezwłocznie odstawiono do granicy.**

Agencja Havasa dowiaduje się, że rząd jest zdecydowanym w dalszym ciągu **czuwać nad zachowaniem się cudzoziemców,** a ewentualnie przedsięwziąć nowe surowe zarządzenia przeciwko tym, którzyby brali udział w przygotowywaniu **ruchu rewolucyjnego.**

W sprawie tej wniósł w Izbie deputowanych komunista **Cachin** interpelację do rządu. Odpowiadając na nią, oświadczył premjer **Heriot, że wśród przebywających we Francji cudzoziemców, znajduje się bardzo wielka liczba komunistów,** organizujących manifestacje polityczne, czego rząd jednak **tolerować nie myśli.** Trzeba — mówił Herriot — aby robotnicy cudzoziemcy wiedzieli, że we Francji znajdują swobody, których gdzieindziej nie mają, rząd atoli jest zdecydowany nie pozwolić tym obcym komunistom **na mieszanie się do życia politycznego Francji,** za które jest tylko on odpowiedzialny. **Rząd złamie wszelki opór i przystąpi do wydalenia z kraju niebezpiecznych żywiołów.** Urzędnicy otrzymają surowy rozkaz przeprowadzenia ścisłej kontroli. Premjer uważa, że komuniści nie są zdolni do przekształcenia ustroju Francji, mogliby jednak okazać się zdolnymi, gdyby rząd tolerował wywoływanie niepokojów, z czego tylko reakcja mogłaby wyjść zwycięsko.

Po przemówieniu Herriota Izba odrzuciła interpelację Cachina 325 głosami przeciwko 25.

POWROT SKOMPROMITOWANYCH KOMUNISTÓW.

Paryż, 9 grudnia (AW). Znany działacz komunistyczny, literat, korespondent »Humanité« w Berlinie, Henri **Stilberg,** przybywa do Paryża, gdzie podpadnie podobnemu procesowi jak Sadoul. Nie ulega wątpliwości, że komuniści wzywają wszystkich skompromitowanych we Francji **do powrotu,** sądząc, że skazanie większej ilości osób napotka na trudności.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 9 grudnia. Z Brukseli donoszą, że rząd belgijski wydał okólnik do wszystkich władz i posterunków granicznych, nakazując zamknięcie wstępu na terytorjum **Belgji tym wszystkim komunistom zagranicznym,** których wydalają władze francuskie.

Kongres P. S. L. Piasta

Warszawa, 8 grudnia.

Przez niedzielę i poniedziałek obradował Kongres P. S. L. Piast przy udziale około 2 tysięcy delegatów. Wiec zagaił senator **Bojko,** po czem zabrał głos senator czeski **Hnidek,** delegat czeskiej partji agrarnej, podnosząc potrzebę współpracy obu narodów.

Referentem pierwszego punktu p. t. »Sytuacja polityczna Polski« był pos. **Witos.**

Zaznaczył on na wstępie, że omawiając obecną sytuację polityczną nie można cofnąć się do niedawnej przeszłości, ażeby wytłómaczyć, jak i dlaczego powstał wspólny rząd prawicy i Piasta. Piast wysunął swój program pracy państwowej. Do realizacji tego Piast pragnął utworzenia większości polskiej w Sejmie. Zwracaliśmy się w tej sprawie o poparcie do lewicy, ale lewica odmówiła.

Stawia ona jednak swój program radykalnie i podnosi hasła, wychodzące poza praktyczną możność realizacji. Zgodziła się natomiast na utworzenie większości parlamentarnej **prawica.** Ale naturalnie, że i prawica nie jest bez wad. Grzeszy ona egoizmem osobistym i stanowym.

Do obalenia poprzedniego rządu — mówił p. Witos — przyczynił się Jan Dębski, występując ze swą grupą z Piasta. Popełnił on jednak błąd, który — zdaniem mowcy — sam najlepiej zrozumie, widząc potężny, manifestacyjny kongres Piasta i walki wewnętrzne w »Wyzwoleniu«. Taktykę »Wyzwolenia«, nakreśloną przez Thugutta, mianowicie bojkotowanie rządu większości polskiej — przekreślił sam dawny wódz »Wyzwolenia«, a mianowicie swojem posunięciem, które zmusiło go do zerwania z własnem stronnictwem!

Następnie poseł Witos odpierał zarzuty, jakoby rząd jego powstał pod auspicjami Ha-

merlinga, dziś już do »Piasta« nie należącego. Paktu lanckorońskiego — **oświadczył p. Witos — nie było.**

»Piast« będzie dążył za wszelką cenę **do zaprzestania zmian rządu.** Największym sukcesem rządu będzie — **trwały rząd.** »Piast« — mówił p. Witos — należy do tych stronnictw, którym nie można odmawiać ofiarności dla państwa. Przedewszystkiem stronnictwo dajo swoich ludzi do pracy. Prezydent Wojciechowski i marszałek Rataj wyszli z szeregów »Piasta«.

Obecny ustrój Rzeczypospolitej przedstawia się następująco: **U dołu nastrój feudalny, u góry demokratyczny.** Powstaje zagadnienie, czy dół podciągnąć do góry, czy odwrotnie. Według mnie, należałoby **dół podciągnąć do góry.** Ale to nie nastąpi szybko bez intensywnej pracy.

W tem miejscu mowca dotyka sprawy **rozwiązania Sejmu, zmiany ordynacji wyborczej i konstytucji.** Ażeby mówić o rozwiązaniu Sejmu, trzeba zmienić ordynację wyborczą, a trzeba ją tak zmienić, ażeby osoba kandydata większą dla wyborców miała wagę, aniżeli numer listy, na którą głos oddaje. To podniesie zaufanie społeczeństwa do Sejmu, powagę zaś Sejmu może podnieść jedynie **zmniejszenie liczby posłów.** Potem będzie można mówić o zmianie konstytucji. Na rozwiązanie Sejmu w obecnej chwili »Piast« **nie pójdzie.**

Skończywszy swe przemówienie, poseł Witos objął przewodnictwo, oddając głos referentowi 2-go punktu porządku dzien. na temat: »Polityka międzynarodowa i drogi polityki polskiej«, posłowi Janowi **Dębskiemu.** W dwugodzinnem przemówieniu mowca scharakteryzował obecną sytuację w polityce zagranicznej, przyczem podniósł zasługi ministra Skrzyńskiego.

Po tych przemówieniach, obrady pełne zostały przerwane do dnia następnego, poczem uformował się pochód do katedry św. Jana, gdzie w krypcie H. Sienkiewicza złożono wieniec, a następnie pochód skierował się na plac Saski, gdzie po przemówieniu p. Niedbalskiego, poseł Witos złożył wieniec na płycie Nieznanego Żołnierza. Po tym akcie hołdu pochód rozwiązał się.

Poniedziałkowy dzień obrad poświęcony był sprawozdaniom komisji politycznej, rolnej, oświatowej i gospodarczej. Po uchwaleniu rezolucji w sprawie **reform konstytucji,** zmiany ordynacji wyborczej, reformy rolnej, polityki agrarnej, kredytów dla rolnictwa, kongres został wieczorem zamknięty.

UCHWAŁY KONGRESU P. S. L. W WARSZAWIE.

Warszawa, 9 grudnia. Na kongresie P. S. L. »Piast« w Warszawie powzięto szereg uchwał, które domagają się **zmienienia ordynacji wyborczej w kierunku zmniejszenia ogólnej liczby posłów do 300.** Okręgi wyborcze na kresach i w Małopolsce Wschodniej powinny być **wielomandatowe,** zresztą jedno-mandatowe. **Lista państwowa powinna obejmować najwyżej do jednej dziesiątej ogólnej liczby posłów. Wyborcy głosują na nazwiska, a nie na numery.**

W dziedzinie zmiany konstytucji rezolucja stwierdza **niedomagania ustroju parlamentarnego i wadliwe postanowienia konstytucji, które należy zmienić przez wzmocnienie władzy prezydenta prawem rozwiązywania Sejmu, oddania Senatowi inicjatywy ustawodawczej i przyznania Sejmowi prawa uchwalania kwalifikowaną większością ustaw, odrzuconych przez Senat.**

Rzeźnia ludzka w mieszkaniu Haarmanna

Rozprawie wczorajszej przeciw krwiożerczemu tygrysowi, Haarmanowi, **nie przysłuchiwały się kobiety,** które poprzednio w nazbyt wielkiej ilości pojawiły się w sali rozpraw, częściowo z powodu strasznych okropności, jakie Haarman przedstawiał, względnie z tego powodu, że Haarman otwarcie zwrócił się do przysłuchujących się kobiet z ironiczną uwagą, że **powinny one raczej pozostać w domu, a nie roznamiętniać się opowiadaniami o mordach.**

W procesie nastąpił **poniekąd zwrot,** a to głównie z tego powodu, że **Grans nietylko jest podejrzanym o namawianie Haarmana do mordów,** lecz w toku procesu wyszło na jaw, że **w jednym wypadku jest on bezpośrednim sprawcą.** Chodzi tu mianowicie o trzynastą ofiarę, którą był piękny, 18-letni młodzieniec, niejaki Hanapel. Przewodniczący pokazał Haarmanowi fotografję tego chłopca, którego **on rozpoznał, natomiast Grans właśnie w tym wypadku kłamie** i oświadcza, że nigdy nie widział tego chłopca. Haarman dokładnie opowiada, **jak Grans zwrócił uwagę na Hanapla,** a mianowicie wpadły mu w oko **nowe spodnie sportowe,** które ów nosił. Na żądanie Gransa Haarman zaprosił do swego mieszkania nieszczęśliwego młodzieńca. Na drugi dzień przyszedł Grans dowiedzieć się, **czy Hanapel należy już do zamordowanych.** Gdy spostrzegł Hanapla przy życiu, **Grans zarzucał Haarmanowi, że zadługo zabawia się tym młodzieńcem,** a przecież to wszystko kosztuje. Grans zaprzecza temu opowiadaniu Haarmana i utrzymuje, że wprawdzie **zabrał garderobę owego młodzieńca** jedynie w tem przekonaniu, że ten zostawił ją Haarmanowi jako **odszkodowanie za... utrzymanie w domu** Haarmana.

Również i zeznania obu potworów w sprawie czternastej ofiary, którą był robotnik Hennis, **biegunowo są różne.** Haarman twierdzi, że **Hennisa zamordowali Witkowski i Grans,** a nie on, gdyż gdyby go zamordował, to **Hennis miałby podobnie jak i inne ofiary przegryzione gardło.** Haarman sądzi, że **Hennis został otruty przez tamtych dwóch.**

Na dalsze pytania przewodniczącego Haarman przypuszcza, że ślusarza **Spiekera zagryzł,** natomiast z całą stanowczością **przyznaje się do zabicia niejakiego Kocha.** Co zaś dotyczy 19-letniego Sengera, utrzymuje obrońca, że dotychczas wogóle nie jest stwierdzonem, **czy Senger nie żyje.**

Do następnych dalszych sześciu **morderstw, Haarman się przyznaje.** Gdy następnie rozpatrywano śmierć niespełna 11-letniego ucznia, Haarman **roześmiał się i ironicznie odezwał się, że nie utrzymywał stosunków z tak młodymi chłopcami.**

Przerażająca w swej potworności scena, jeżeli wogóle może jeszcze spotęgować się potworność tego procesu, rozegrała się, gdy przyszło do omówienia **zamordowania pewnego podróżnego,** którego Haarman przez wiele dni w swoim domu gościł. Haarman oświadcza, że zamordował tego, **jednakże z namowy Gransa.** Grans nalegał na niego, **zmuszał go do pozbawienia życia tej ofiary,** albowiem Grans nie mógł doczekać się, **kiedy w łapczywe ręce jego wpadnie nowe ubranie.** Gransowi strasznie się śpieszyło. **Zastał Haarmana właśnie w chwili, gdy ten ćwiartował zwłoki owego podróżnego i w tym momencie, który przerażał nawet samego Haarmana, Grans zażądał ubrania.** Haarman utrzymuje, że wówczas zapłakał **»krwawemi łzami«,** sam nie mogąc zrozumieć tak **wyuzdanej potworności.** A gdy zbaczył to Grans, ironicznie wyśmiał go, mówiąc: **»Frycu, nie przejmuj się. Trzeba iść po trupach«.**

Wśród grobowej ciszy audyterjum, które niemal że skamieniało, słysząc o takich okropnościach, Haarman mówił dalej: **»Gdybym wszystkich ludzi zamordował, których mi Grans sprowadzał, to liczba ofiar wynosiłaby wiele setek«.**

Następnie składali zeznania rzeczoznawcy-lekarze, m. i. dr Brandt stwierdził, że znaleziono **200 kości,** należących do mężczyzn, przeważnie młodych ludzi. Potem zeznawał jako świadek komisarz policji kryminalnej, Rack, który prowadził śledztwo przeciw Haarmanowi. Ten opowiada, że **już od 1918 r. powziął podejrzenia przeciwko Haarmanowi,** a to z tego powodu, że zaginął uczeń Koch, którego po raz ostatni widziano w towarzystwie Haarmana. Również zwrócił uwagę na Haarmana po zniknięciu ucznia Rolego. Wówczas Haarmana aresztowano, jednakże ponieważ nie można mu było udowodnić winy, **został wypuszczony.** — Jedynie skazany został wówczas na 9 miesięcy więzienia na oskarżenie ojca jednego z chłopców, któremu Haarman czynił **niemoralne propozycje.** Gdy znaleziono kawałki czaszek ludzkich w rzeczce obok willi Haarmana, komisarz Rack zwrócił na niego baczniejszą uwagę, jednakże postępował daleko ostrożniej, niż w 1918 r.

Dwóch młodych ajentów chciało wejść w stosunek z Haarmanem, sprytny ten jednak morderca **przeczuł podstęp** i na dłuższy czas zniknął i **zamieszkał** u niejakiej p. Engel, która zatrudniona była w policji, **o czem** jednak Haarman nie wiedział. Policja **objaśniła** Englową o sposobie życia Haarmana i obserwowała go. Pewnego razu doniosła policji, że **Haarman trudni się sprzedażą mięsa końskiego.** Wobec tego policja zaostrzyła obserwację, tem bardziej, że z wielu miejscowości, położonych nad ową rzeczką donoszono **o znalezieniu pokrajanych części ludzkiego ciała.** Pewnego razu Haarman wszczął awanturę z jednym ze swoich przyjaciół na dworcu i z powodu naruszenia spokoju publicznego **został aresztowany.** Przesłuchiwano go po kilka godzin dziennie, **męcząc go krzyżowemi pytaniami,** jednakże ten bronił się wytrwale. Dopiero na skutek namów jego siostry i matki, **ażeby ulżył swemu sumieniu i przyznał się,** jeżeli popełnił zbrodnię, wówczas Haarman pod wpływem dalszych pytań krzyżowych **załamał się zupełnie i oświadczył, że wszystko powie i zaprzestanie kłamać.** Tej samej nocy opowiedział dzieje kilkudziesięciu strasznych zbrodni w jego mieszkaniu.

Pogrzeb śp. Ludwika Stasiaka

(Korespondencja „Nowej Reformy")

Bochnia, 6 grudnia.

Jeżeli uchwała Rady przybocznej miasta Bochni postanawiająca pogrzeb zmarłego artysty i literata urządzić kosztem miasta, jedną z ulic nazwać jego imieniem i na domie, w którym się urodził, umieścić tablicę pamiątkową — była dowodem wysokiego poziomu kulturalnego przedstawicieli gminy, to niezliczone rzesze ludności, które wzięły udział w pogrzebie, dały świadectwo pochlebne ogólnej kulturze miasta.

Już na godzinę przed pogrzebem zaczęły się gromadzić tłumy publiczności wzdłuż ulicy, przy której wznosi się skromny dom zmarłego. Zwłoki spoczywały w świetlicy, obitej kirem, wśród zieleni i płonących świec. Twarz zmarłego zmieniła się ogromnie. Artysta malarz p. Radziejowski zdjął z głowy zmarłego dwa rysunki.

O godz. 3 po południu wyniesiono trumnę ze zwłokami i umieszczono na czworokonnym karawanie, na którym ledwie mogły się pomieścić wieńce. Chór „Lutni" pod batutą prof. Kuszlika odśpiewał pieśni żałobne, poczem z balustrady przed domem przemówił pierwszy imieniem miasta p. Karol **Szymanowicz.** Mowca skreślił działalność zmarłego na polu malarstwa, literatury, historji, sztuki i dziennikarstwa, oceniając trafnie zasługi jego, zamiłowanie w pracy, a nawet ofiarność w dążeniu do szlachetnych celów. Następnie w słowach wzruszających podniósł przywiązanie zmarłego do rodzinnego miasta, które też nawzajem pamięć o nim zachowa na zawsze. Mowa p. Szymanowicza wywarła na słuchaczach głębokie wrażenie.

Z kolei przemówił krótko przedstawiciel i prezes Związku plastyków polskich w Krakowie, art. mal. p. W. Wodzinowski, żegnając zmarłego imieniem artystów plastyków. Mowca podniósł zasługi zmarłego w dziedzinie sztuki, zwłaszcza rewindykację Wita Stwosza na rzecz narodu polskiego.

Po tem przemówieniu ruszył kondukt pogrzebowy do kościoła parafjalnego, prowadzony przez ks. infułata Wilczkiewicza. Na czele pochodu szła muzyka salinarna, za nią postępował pluton straży pożarnej, która też obok karawanu szła jako straż honorowa, a wreszcie duchowieństwo miejscowe, a z zamiejscowego ks. dr Czuj, profesor uniwersytetu w Lublinie i poseł na Sejm.

Za trumną postępowała rodzina zmarłego, za nią zaś szły deputacje: Związku plastyków w Krakowie pp. Wodzinowski, St. Radziejowski, St. Popławski, Witold Florkiewicz, Rada przyboczna m. Bochni z kom. rządowym p. Szymanowiczem, przedstawicielstwa cechów, instytucyj, władz cywilnych i wojskowych, wydawnictwa „Stella" pod przewodnictwem pp. dyr. Horowitza i inż. Jarosławieckiego, przedstawiciel grona nauczycielskiego gimnazjum grybowskiego p. dr Tad. Nowosielski, nauczyciele i nauczycielki wszystkich szkół miejscowych itd. Wśród niezmierzonych rzesz gości żałobnych niepodobna było dokładnie wynotować wszystkie deputacje i osobistości. Wystarczy podnieść, że oprócz ogromnego pochodu za karawanem wzdłuż ulic wiodących do kościoła, stąd zaś na cmentarz po obu stronach stały szpalery uczniów i uczenic tutejszych szkół, tudzież mieszkańców Bochni.

Nad grobem pożegnał zmarłego imieniem wydawnictwa „Stella" inż. p. Jarosławiecki, następnie przemówił krótko redaktor Josse imieniem „Nowej Reformy", dalej przemówił p. P. Staśko, a wreszcie dłuższą i podniosłą mową imieniem Sejmu żegnał ks. dr Czuj, poseł sejmowy ziemi tarnowskiej. Była ta mowa godnem zakończeniem uroczystości żałobnej.

Kongres oświatowy

Warszawa, 7 grudnia.

Dziś rozpoczęły się tutaj dwudniowe obrady ogólno-polskiego **kongresu oświatowego,** zwołanego przez Polską Macierz Szkolną w Warszawie, Polską Macierz Szkolną Ziemi Wileńskiej, Macierz Szkolną Ziemi Cieszyńskiej, Towarzystwo Czytelń Ludowych w Poznaniu i Towarzystwo Szkoły Ludowej w Krakowie. Celem kongresu jest omówienie najważniejszych zagadnień pozaszkolnej pracy oświatowej oraz metod i norm działalności oświatowej.

Po nabożeństwie w kościele katedralnym uczestnicy kongresu w liczbie około 300 udali się do ratusza, gdzie w sali posiedzeń Rady miejskiej zagaił obrady przewodniczący kongresu p. Józef Świeżyński, proponując na wstępie oddanie hołdu przez powstanie Nieznanemu Żołnierzowi Oświatowemu, niosącemu w nieustannym trudzie a częstokroć zapomnieniu kaganiec oświaty przed ciemnemi masami ludowemi.

Po tem przemówieniu powołani zostali do prezydjum: honorowy prezes Macierzy mec. **Osuchowski,** senator **Baliński,** oraz prezesi zjednoczonych towarzystw oświatowych. Po krótkiem powitalnem przemówieniu senatora Balińskiego zabrał głos **minister oświaty Miklaszewski,** który w zwięzłych słowach wskazał na duże braki w dziedzinie **budowania gmachów szkolnych.** Dłuższe przemówienie wygłosili: prof. Stanisław Grabski, ujmując syntetycznie rolę organizacyj społeczno-oświatowych w Polsce. Mowca zaznaczył, że naczelnem zadaniem towarzystw oświatowych jest obecnie organizowanie akcji społecznej, aby łącznie z państwem naród wychował nowy typ obywatela polskiego. Poddając krytyce obecne metody nauczania w szkołach, paraliżujące rozwój kultury myślowej młodzieży, mowca wskazał, że hierarchje wartości ludzkich są u nas fałszywie grupowane, dziś bowiem lichy poeta w opinji stoi daleko wyżej od wykwalifikowanego rzemieślnika. Jest to konsekwencją spaczonych pojęć o wartościach ludzkich, czego wymownym dowodem może służyć fakt, że szkoły ogólno-kształcące są przepełnione, zaś szkoły zawodowe świecą pustkami. Przeprowadzenie zmiany tych pojęć jest właśnie zadaniem towarzystw oświatowych.

Następny mowca prof. **Bujak** mówił na temat: „Obywatel a praca oświatowa".

Na posiedzenie przybył prezydent Rzpltej **Wojciechowski,** który po zakończeniu obrad wygłosił krótkie przemówienie, zaznaczając, że Polska będzie taką, jakimi będą jej obywatele. Prezydent życzył kongresowi owocnych wyników pracy. Oprócz p. prezydenta Rzpltej byli obecni p. marszałek Senatu Trąmpczyński, minister oświaty Miklaszewski, minister przemysłu i handlu Kiedroń, minister rolnictwa Janicki, ks. arcybiskup Teodorowicz i inni.

Po południu odbyły się posiedzenia sekcyjne.

REZOLUCJA KONGRESU.

Warszawa, 9 grudnia (PAT). Kongres oświatowy przyjął między innemi rezolucje w sprawie **oświaty pozaszkolnej,** w sprawie potrzeby wychowania specjalnie przygotowanych do pracy społecznej **instruktorów i działaczy oświatowych,** następnie przyjęto cały szereg rezolucyj, dotyczących **pracy oświatowej na kresach** oraz wśród Polaków zagranicą, oraz rezolucję stwierdzającą, że praca oświatowa i kulturalna wewnątrz kraju jest obecnie nie mniej potrzebna niż przed odzyskaniem niepodległości, szczególnie w kierunku narodowego i obywatelskiego wychowania mas ludowych i średnich.

Zjazd organizacji naukowej

Warszawa, 6 grudnia.

Dziś o godz. 10 rano w gmachu stowarzyszenia techników rozpoczęły się obrady pierwszego polskiego **Zjazdu naukowej organizacji.** Nader aktualny temat i pierwszorzędne znaczenie organizacji dla życia gospodarczego kraju, zgromadziły licznych przedstawicieli nauki i przemysłu z wszystkich większych ośrodków kraju. W zebraniu wzięli udział między innymi: marszałek **Trąmpczyński, minister Sokal, były minister Bartel,** główny inspektor pracy Klot, rektor Skotnicki, rektor politechniki lwowskiej Wątorek, prof. Kasperski.

Obrady otworzył Karol Adamiecki (Warszawa), następnie dokonano wyborów **do prezydjum.** Prezesem wybrany został Piotr Drzewiecki, do prezydjum honorowego weszli: Joteyko, Skotnicki, Wątorek, Sosnowski, Kasperski, płk. Haller, Zagleniczny, Kiślański, Radziszewski, Rybicki, Wagner.

Z kolei nastąpiły cztery referaty: Drzewieckiego, inż. Kiwela, inż. Rytela i prof. Adamieckiego. Na tem zakończono pierwsze posiedzenie.

Z ruchu teatralnego w Krakowie

(p) Ruch teatralny w naszem mieście zaczyna się ożywiać. Wszystkie trzy teatry w ostatnim tygodniu z dnia na dzień coraz liczniej wypełnia publiczność, budząca się zwolna z dotychczasowej obojętności. Ciekawe, że silną podnietą dla zainteresowania teatralnego okazała się firma rosyjska, lub przynajmniej jej posmak. Jak w teatrze miejskim „Idjota" Dostojewskiego dotąd niemal cieszy się dużą wziętością, tak obecnie grana w „Bagateli" sztuka Savoir'a **„Wielka księżna i chłopak hotelowy",** osnuta na tle życia emigracji rosyjskiej, ściąga ciągle tłumy publiczności.

Zarówno interesująco przeprowadzona akcja, świetna gra artystów z pp. Bruczową, Ordyńską i Zbuckim na czele, jak też taką popularnością cieszące się dzisiaj „dygresje kabaretowe", wśród których nie braknie i choreograficznego popisu p. Niny Dolińskiej i odblasku tak pamiętnego „Siniaja Ptica", stanowią najwidoczniej dużą atrakcję dla naszej publiczności, ściągającej się tym razem tłumnie do teatru. Wobec tego komedja Savoir'a nie powinnaby prędko ustępować miejsca nowej sztuce. Również zresztą i **„Ukochany"** powinienby jeszcze dłużej utrzymać się w repertuarze. Wczorajsze niedzielne przedstawienie przy niebywale tłumnie zapełnionej widowni oraz tak żywy oddźwięk wśród publiczności dzięki oryginalnie powiązanej akcji, jak też świetnej grze artystów, w szczególności p. Wernicz w jej silnie dramatycznej, przejmująco odtworzonej roli, wskazują, że i ta sztuka ma jeszcze przed sobą jak najlepsze warunki pełnego powodzenia.

Równocześnie w teatrze im. Słowackiego po „Idjocie" Dostojewskiego zrozumiały oddźwięk budzi widowiskowe przedstawienie „Krzyżaków" znacznie więcej, niźli oryginalna nowa komedja polska „Spadkobierca".

Również i świetna operetka „Marica" cieszy się jak największą wziętością.

KRONIKA

Kraków, 9 grudnia.

GRATULACJA RZĄDOWA DLA JACKA MALCZEWSKIEGO. Do Krakowa przybył p. Jan Skotnicki, dyrektor departamentu, aby w imieniu prezesa Rady ministrów i ministra wyznań relig. i ośw. publ. złożyć życzenia prof. Jackowi Malczewskiemu z powodu jego uroczystości jubileuszowych. Dyrektor Skotnicki wziął udział w posiedzeniu Komitetu restauracji Wawelu.

USTĄPIENIE DYREKTORA ONYSZKIEWICZA Dyrektor Kasy oszczędności m. Krakowa p. Tadeusz Onyszkiewicz po 40-letniej służbie ze względu na nadwątlony stan zdrowia przeszedł na własne żądanie w stały stan spoczynku. W ubiegły poniedziałek o godz. 12 w południe odbyło się pożegnanie ustępującego. W uroczystym akcie wziął udział wojewoda krakowski p. Władysław Kowalikowski, wiceprezydenci miasta pp. K. Rolle i dr P. Wielgus, prezes Rady nadzorczej p. Wł. Turski, dyrekcja Kasy i grono urzędnicze. Pierwszy przemawiał prezes dyrekcji dr Józef Muczkowski, a następnie wiceprez. Rolle imieniem zarządu miasta; w imieniu urzędników pp. H. Hoffmann i I. Szymański, którzy wręczyli dyr. O. pamiątkowy sygnet złoty, imieniem niższych funkcjonarjuszy p. M. Ropka. Wszyscy mowcy dawali wyraz uznaniu gorliwej pracy dyrektora Onyszkiewicza i żalowi z powodu jego ustąpienia. Dyr. Onyszkiewicz w dłuższem przemówieniu podziękował za te objawy życzliwości i w serdecznych słowach pożegnał się z instytucją.

Wydział wielki Kasy wystosował do dyrektora Onyszkiewicza pismo z uznaniem i podziękowaniem za wierną i owocną służbę.

IMATRYKULACJA UCZNIÓW AKADEMJI GÓRNICZEJ W KRAKOWIE odbędzie się w sobotę 13 bm. w auli Uniwersytetu Jagiell. o godz. 11 przed poł. Program obejmuje: mszę św. w kościele św. Barbary o godz. 10, w auli sprawozdanie prorektora dra Jana Studniarskiego za rok 1923-24, przemówienie rektora dra Jana Krauzego, imatrykulację uczniów i wykład prof. Stanisława Skoczylasa pt. „Mechanizacja kopalń".

WYNIK PROPAGANDY LOTNICZEJ W WOJEWÓDZTWIE KRAKOWSKIEM. W sobotę w nocy zakończyło się ciągnienie losów loterji lotniczej w Krakowie. Jak wiadomo, ogólna ilość losów wynosiła 50.000, z czego wygranych było 5000. Przypuszczalny dochód wyniesie niespełna 30.000 zł. Biorąc pod uwagę wpływy z tygodnia lotniczego w wysokości około 30.000 zł, oraz przypuszczalne wyniki zbiórek w powiatach województwa krakowskiego w wysokości 20.000 zł, to cały dochód z akcji propagandy lotniczej w województwie wyniesie około 80.000 zł. Suma ta pozwoli na kupno 5 samolotów ćwiczebnych. Zaznaczyć należy, że cena aparatu bojowego, zaopatrzonego we wszystkie urządzenia, jak radjo itd., wynosi 70 do 100.000 zł.

O PRACĘ DLA ROBOTNIKÓW POLSKICH Z POD ZABORU CZESKIEGO. W ostatnim czasie dyrekcja stalowni Hahna w Boguminie zwolniła kilkudziesięciu robotników-Polaków, z których część obywateli polskich wróciła do kraju za pracą. Kilku zaś z nich zwróciło się w dniu dzisiejszym do P. U. P. P. w Krakowie przy ul. Podzamcze, który tą drogą apeluje do właścicieli przedsiębiorstw o zgłaszanie wolnych posad dla tych robotników.

ZJAZD TECHNIKÓW DENTYSTÓW W KRAKOWIE. W dniach 7 i 8 bm. obradował w Krakowie zjazd Związku zawodowego techników dentystów z Małopolski. W zjeździe wzięli również udział delegaci związków z Wielkopolski i Kongresówki. Na porządku obrad zjazdu znajdowała się sprawa projektu rządowego nowej ustawy, regulującej zawód dentystyczny. W dyskusji nad tą sprawą stwierdzono, że obecnie na obszarze Rzeczypospolitej obowiązują 3 różne ustawy dentystyczne, z których tylko ustawa wielkopolska jest możliwą. Natomiast austrjacka przestarzałą i nie nadaje się do wymogów dzisiejszego życia. Technicy dentystyczni od szeregu lat urgowali o rządu o sanację stosunków i dopiero obecnie rząd zamierza wydać nową ustawę i opracował jej projekt. Projekt ten jest bardzo dla techników dentystycznych niekorzystny, wobec czego zjazd poczynił szereg poważnych poprawek, dotyczących rozszerzenia uprawnień techników dentystów i polecił wszystkim interesowanym związkom przeprowadzenie i poczynienie starań, by ustawa z poczynionemi zmianami w jak najkrótszym czasie znalazła się przed forum Sejmu.

TARG NA KONIE. Spęd na konie od czterech tygodni jest silniejszy; przeważają liczbę konie niezdatne do pracy, przeznaczone na rzeź. Koni wierzchowych brak, natomiast są tylko konie zaprzęgowe, ciężkie i lekkie.

Para koni ciężkich zaprzęgowych kosztuje od 1000 do 1300 zł, para koni zaprzęgowych lekkich do 700 zł. konie rzeźne od 10 do 60 zł. Dotychczasowa liczba koni spędzonych na plac Groble waha się od 320 do 400 sztuk.

PRZYJMOWANIE PACZEK. Z krak. dyrekcji poczt komunikują: Z powodu wzmożonego napływu paczek i celem przyspieszenia doręczania jak największej ilości nadchodzących paczek krajowych i zagranicznych, wstrzymuje się nadawanie paczek w głównym urzędzie pocztowym Kraków I na przeciąg jednego tygodnia, tj. do włącznie 13 grudnia br. przy równoczesnem otwarciu jednego okienka więcej do nadawania paczek w urzędzie pocztowym Kraków 2 na dworcu kolejowym, który przyjmuje paczki do 19 godziny wieczór.

ZDEMASKOWANIE GUZIKA W KRAKOWIE. Zawodowe medjum warszawskie Guzik zdemaskowany został w Krakowie jako zręczny prestidigator. Zarząd Tow. metapsychicznego ogłasza dziś komunikat, w którym donosi o wyłapaniu Guzika na oszustwie.

TRAGEDJA W PAROWOZOWNI KRAKOWSKIEJ. Dzisiejszej nocy uległ tragicznemu wypadkowi w tut. parowozowni robotnik kolejowy Franciszek Kulig (lat 40 liczący), który podczas naprawy zepsutego parowozu dostał się między zderzaki innej lokomotywy i poniósł śmierć na miejscu.

Kulig był ojcem czworga dzieci i pochodził z Podgrabia koło Niepołomic.

ZBIEGŁ Z DOMU RODZICIELSKIEGO. Rozalja Woźniakowa zamieszkała przy ul. Kaz. Wielkiego 17, doniosła, że 14-letni jej syn Rudolf zbiegł z domu 8 bm. i dotychczas nie wrócił.

PODRZUTEK. Wczoraj wieczorem znaleziono w bramie domu przy ul. Tenczyńskiej 5 porzucone niemowlę płci męskiej około 2 miesiące liczące. Dziecko oddano do „żłóbka", za wyrodną matką wdrożono poszukiwania.

Dnia 9 grudnia:

TEATRY:

im. SŁOWACKIEGO Początek godz. 7·30	**„IDJOTA"** Dostojewskiego.
„BAGATELA" Początek godz. 8-ma	Dziś i codziennie „Wielka księżna i chłopiec hotelowy" komedja Savoira w przekł. J. Migowej, z kabaretem rosyjskim i występem NINY DOLIŃSKIEJ w akcie trzecim.
„NOWOŚCI" Początek godz. 7·30	**„HRABINA MARICA"**

KINA:

NOWOŚCI Starowiślna 21 Początek seansów 4·30, 6, 7·30, 9·10	**„KONIGSMARK"** budzący entuzjazm dla cudów sztuki kinematograficznej i jej najnowszej zdobyczy.
PROMIEŃ Podwale 6	DWIE DZIEWCZYNKI PARYŻA Milowanoff Biscot. 6 aktów.
Teatr świetlny UCIECHA Starowiślna 16 Początek seansów godz. 5, 7, 9-ta.	**MOE MURAY** głośna na cały świat pełna wdzięku i gracji KRÓLOWA TAŃCA w filmie erotycznym **CZAR NOCY** (Fascination) 8 aktów Ponadto arcyzabawna farsa w 2 aktach: OD ŁAŃCUSZKA DO ŁAŃCUSZKA
ZACHĘTA Rynek, Pałac Spiski	**Tragedja domu Habsburgów** 2 serje.
WANDA Gertrudy 5 Początek g. 5	**TANCERECZKA** komedja z Pat i Patachonem. MATCH POLSKA-WĘGRY na Olimpjadzie w Paryżu.
REDUTA Lubicz 15 Początek g. 5	**„Miasto rozkoszy"** Mozżuchin. Lisienko. 9 wielkich aktów w całości.

Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. Dziś powtórzony będzie na ogólne żądanie głęboki dramat Dostojewskiego „Idjota". Jutro „Spadkobierca" Grzymały-Siedleckiego, który zyskał ogólne uznanie wśród naszej publiczności; we czwartek zaś o godz. 4 po południu XVII z rzędu przedstawienie szkolne, na które przeznaczyła dyrekcja „Krzyżaków" Sienkiewicza. Próby do przepięknego misterjum znanego poety francuskiego Pawła Claudela pt. „Zwiastowanie" dobiegają końca.

OPERETKA „NOWOŚCI". Dziś i codziennie „Hrabina Marica", ciesząca się powodzeniem. W sobotę po poł. po cenach całkiem zniżonych „Cnotliwa Zuzanna". W przygotowaniu najlepsza ope-

retka Kolla „Tancerka w masce". Dyrekcja wystawia operetkę tę z ogromnym nakładem. Nowe dekoracje, kostjumy i wielki balet. Przedstawienia dla dzieci, które sprawiły wiele uciechy milusińkim, zostaną jeszcze powtórzone w najbliższym czasie.

KWARTET DREZDEŃSKI, jeden z najświetniejszych kwartetów współczesnych, wystąpi w Krakowie tylko jeden raz, a to **we czwartek, 11 b. m.** i wykona między innemi kwartet op. 10, F-moll, Hindemitha, dotychczas w Krakowie niesłyszany.

EMIL TELMANYJ, wszechświatowej sławy skrzypek-wirtuoz, przyjeżdża do Krakowa z jedynym koncertem **w niedzielę, 14 bm.**

REPERTUARY:

TEATR IM. SŁOWACKIEGO

Wtorek, 9 bm.: „Idjota".
Środa, 10 bm.: „Spadkobierca".
Czwartek, 11 bm.: „Krzyżacy".
Piątek, 12 bm.: „Idjota".

TEATR „BAGATELA"

Wtorek, 9 bm.: „Wielka księżna i chłopiec hotelowy".
Środa, 10 bm.: „Wielka księżna i chłopiec hotelowy".

TEATR OPERETKA „NOWOŚCI",

Wtorek, 9 bm.: „Hrabina Marica".
Środa, 10 bm.: „Hrabina Marica".
Czwartek, 11 bm.: „Hrabina Marica".
Piątek, 12 bm.: „Hrabina Marica".

Z kraju i ze świata

WSPANIAŁA FUNDACJA NA CELE NAUKOWE. Z Warszawy donoszą: Niedawno spisano akt utworzenia nowej dużej fundacji na rzecz nauki polskiej. Fundator Bohdan hr Hutte-Czapski przeznaczył swoje dobra Smogulec w powiecie wągrowieckim w Poznańskiem, obszaru 178 włók, na dostarczanie uniwersytetowi i politechnice warszawskiej środków na popieranie prac, wynalazków i odkryć polskich, oraz na nagrody dla zasłużonych na polu naukowem obywateli. Przedstawicielami zarządu fundacji są rektorzy uniwersytetu warszawskiego i politechniki warszawskiej. Fundator hr Czapski będzie władał dobrami dożywotnie.

KS. BISKUP SAPIEHA przybył do Warszawy i w sobotę o godz. 5 po poł. przyjęty był przez prezydenta Rzpltej Wojciechowskiego.

90 LETNIA ROCZNICA URODZIN SEN. LIMANOWSKIEGO. Z Warszawy telefonują nam: Z okazji 90-letniej rocznicy urodzin senatora Limanowskiego odbyła się uroczysta akademja. Przemawiali: Daszyński, Śliwiński, Barlicki i sam Limanowski. Na zakończenie wykonano szereg produkcyj muzycznych.

B. MINISTER HUEBNER mianowany został przez prezydenta Rzpltej prokuratorem przy sądzie apelacyjnym w Warszawie.

NOWI GENERAŁOWIE BRONI. Jak z Warszawy donoszą, w związku z awansami oficerów, które ogłoszone być mają jeszcze przed świętami generałami broni będą mianowani: minister spraw wojskowych gen. dywizji Sikorski, gen. Sosnkowski, gen. Rydz-Śmigły, szef administracji armji gen. Majewski, oraz dowódca O. K. Lublin, gen. Romer.

TELEGRAMY BŁYSKAWICZNE MIĘDZY POLSKĄ I GDAŃSKIEM zaprowadzone będą od 1-go stycznia. Opłata wynosić będzie dziesięciokrotną należytość za opłaty zwykłe.

ZAGADKOWY ZGON LEKARZA POWIATOWEGO. Do „Słowa Polskiego" donoszą z Kosowa o prawie nagłym, niewyjaśnionym dotąd, zgonie lekarza powiatowego, dra Soweryna. Mówią o zatruciu, względnie o otruciu.

TRAGICZNY ZGON ADWOKATA DR DUNIECKIEGO. Z Wiednia donoszą: Dnia 8 bm. przed południem został przejechany przez automobil na Heumarkcie 88-letni adwokat Paweł Duniecki. Zmarł on wkrótce po wypadku. Dr Paweł Duniecki ukończył studja prawnicze na uniwersytecie w Wiedniu, poczem osiadł jako adwokat we Lwowie. Z powodu udziału w przygotowaniach do powstania musiał wyjechać w r. 1862 z Austrji do Rumunji, gdzie był również czynny jako adwokat. W powstaniu r. 1863 brał udział jako porucznik jazdy. Po powstaniu wrócił do Bukaresztu, gdzie pracował jako adwokat do r. 1877, w którym na podstawie amnestji wrócił do Wiednia i pracował do ostatniej chwili jako adwokat, będąc najstarszym z wiedeńskich adwokatów.

JASKINIA BANDYTÓW W PAŁACU HR POTOCKIEGO. Onegdaj aresztowano zbiegłego trzeciego bandytę z szajki Kosiora, zwanego „Paniczem", Józefa Paszkowskiego. Nici dochodzeń zawiodły policję do wnętrza pałacu hr Potockiego w Łańcucie. Okazuje się, iż prócz portjera inni członkowie szajki mieszkają w pałacu hr Potockiego i zajmują u niego różne posady. Dzisiaj aresztowano mianowicie strzelca hrabiego, niejakiego Gansdorfera. Był on nietylko członkiem szajki, ale korzystając ze swojego stanowiska i wiadomości, inspiratorem i organizatorem niektórych wypraw bandyckich szajki, będącej bezwątpienia częścią składową bandy Kosiora. Gansdorfer zaopatrywał bandę w rewolwery, naboje, latarki elektryczne i elementy do nich oraz w maski i części garderoby.

Banda, która operowała przedtem w rzeszowskiem i łańcuckiem, przeniosła się w ostatnich dniach (ze względu na wzmocnienie tam posterunków policyjnych) w okolicę Przeworska i tu jej się powinęła noga.

ZBRODNICZA SZAJKA WE LWOWIE. Śledztwa sądowe i policyjne we Lwowie gromadzą coraz to nowe szczegóły potwornych zbrodni szajki gwałcicieli nieletnich dziewcząt. Szajka ta działała solidarnie w ciągu ostatniego lata w różnych punktach okolic podmiejskich. Szczególnie ulubionym terenem był park Kilińskiego i cmentarz stryjski. Organizatorem szajki i duszą jej był Gustaw Dreyer, osobnik, który odsiadywał już w r. 1919 karę 6-miesięcznego więzienia za podobną zbrodnię. Swych zbrodniczych czynów dokonywała szajka gromadą przez użycie siły, lub podstępne wciągnięcie w ustronia i zarośla. Są to ludzie inteligentni, przeważnie żonaci i dzietni.

NOWA FABRYKA KALOSZY W KRAJU. Otrzymaliśmy wiadomość, że w związku z pobytem w ostatnich dniach w Warszawie dyrektora znanej szwedzkiej fabryki „Tretorn" zapadła decyzja założenia w naszym kraju fabryki kaloszy i śniegowców pod firmą „Tretorn". W ten sposób otwiera się nowa placówka przemysłu gumowego.

ZBRODNIA NA POLACH MOKOTOWSKICH. Na polach Mokotowskich znaleziono wczoraj zwłoki przyzwoicie odzianego młodego człowieka, zabitego nabojem brauningowym. Przy zwłokach nie znaleziono żadnych dokumentów, ani wogóle żadnych papierów, któreby stwierdziły identyczność zmarłego. Jedynie w jednej z kieszeni znaleziono chusteczkę do nosa, jednak bez monogramu. W odległości 30 kroków od trupa znaleziono gilzę wystrzeloną. Wobec braku samej broni i wobec innych poszlak nie ulega wątpliwości, że zmarły padł ofiarą zabójstwa.

POSTERUNKOWY, ZASTRZELONY PRZEZ ZŁODZIEJA KOLEJOWEGO. W Pikulińcach zastrzelony został z ukrycia posterunkowy policji, Nowakowski, przez opryszka, który należał do tropionej przez Nowakowskiego szajki rozbijaczy wagonów kolejowych.

PROCES O OSTATNI ZAMACH W KŁAJPEDZIE. Z Kowna donoszą, że dnia 11 bm. rozpocznie się proces o ostatni zamach w Kłajpedzie.

ROZBROJENIE ESKADRY WRANGLA. „Le Journal" donosi z Biserty, że eskadra Wrangla, która od grudnia 1920 r. znajduje się w porcie Biserty, została rozbrojona.

ZMARLI:

— Dr Józef Wiczkowski, prof. uniwersytetu lwowskiego, prymarjusz szpitala powszechnego, jeden z najwybitniejszych internistów, zwłaszcza w chorobach płucnych, zmarł we Lwowie w 66 r. ż.

Nadesłane.

(Artykuły w tym dziale nie pochodzą od Redakcji)

—oo—

Podziękowanie.

Wszystkim, którzy oddali ostatnią posługę ś. p. Mężowi i Ojcu naszemu, Waleremu Krawczyńskiemu i okazali nam życzliwą pomoc i współczucie, a w szczególności Przewielebnemu Duchowieństwu, ks. kanonikowi Józefowi Stabrawie, proboszczowi w Mszanie Dolnej, ks. prof. Rudolfowi Kraupie, pp. Delegatom Krakowskiej Izby notarjalnej, Zwierzchności gminy Krzeszowice, Krewnym, Przyjaciołom i Znajomym — składamy serdeczne podziękowanie.

1755 *Żona, dzieci i wnuki.*

Najwyższy stopień koncentracji
1615 posiada
WODA KOLOŃSKA
RUSSE KOSMATA

Licytacja
pierścionka z brylantem przeszło 5-karatowym we środę dnia 10 grudnia o godz. 9-tej rano w hali licytacyjnej Sądu powiatowego w Krakowie, ul. św. Jana. 1751

Z sali sądowej

PRAKTYKANTKA POCZTOWA PRZED SĄDEM

Dziś w sądzie okr. karnym w Krakowie toczy się rozprawa przeciwko Marji Reinerównie, urodz. w roku 1901, praktykantce pocztowej, oskarżonej o to, że jako praktykantka pocztowa od marca do 29 września br. na wiele zawodów jako urzędniczka pocztowa, zatrzymała i przywłaszczyła powierzoną sobie kwotę 2371 zł. 58 groszy na szkodę skarbu państwa.

Czyn ten jest zbrodnią sprzeniewierzenia z par. 181, 182, 184 u. k. i ulega karze z par. 184.

W dochodzeniach pocztowych i policyjnych obwiniona przyznała się do winy, w śledztwie zaś przyznała tylko sam fakt zabrania z kasy pocztowej gotówki 2371 zł 58 gr, usprawiedliwiając się, że nie miała zamiaru sprzeniewierzenia, gdyż pieniądze te chciała częściami zwracać.

Osk. Reinerówna, 23-letnia, w sposób na prawdę lekkomyślny, nie licujący z jej wiekiem trwoniła sprzeniewierzone pieniądze, czyniła to przez szereg miesięcy, dopóki tylko to uchodziło. Wymyśliła ponadto w wyrafinowany sposób podejścia kontroli, który umożliwiał jej prowadzenie oszukańczego procederu a la longue.

Na dzisiejszej rozprawie oskarżona częściowo do winy się przyznała.

Trybunał stanowią: s. o. Frączkiewicz jako przewodniczący, Warchałowski i Księski jako wotanci; oskarża prok. Wołoszczuk, broni adw. dr R Bogdani.

W Łodzi podjęto wszędzie pracę

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 9 grudnia. **W Łodzi panuje zupełny spokój. Z wyjątkiem tramwajów, unieruchomionych** wskutek odrębnego zatargu pracowników z dyrekcją **wszędzie pracę podjęto.**

Jutro o godz. 4 popoł. odbędzie się w biurze inspektora pracy konstytuujące zebranie **komisji abitrażowej.**

—oo—

Trudności w utworzeniu koalicji rządowej w Niemczech

(Telegram własny „Nowej Reformy").

Berlin, 9 grudnia. **Nowy parlament ma być zwołany 4 stycznia.** Jest to **ostateczny termin** dopuszczalny konstytucyjnie. Prawdopodobnie w międzyczasie prowadzone będą układy w sprawie **utworzenia koalicji rządowej.** Organ kanclerza Rzeszy »Germania« stwierdza, że **utworzenie koalicji takiej będzie dość trudne.**

Masowe aresztowania komunistów we Francji

(Telegram własny „Nowej Reformy").

Paryż, 9 grudnia. Aresztowania **wśród komunistów trwają w dalszym ciągu.** Policja aresztowała znowu **dziesięciu agitatorów komunistycznych, pochodzących z zagranicy.** — Wykazy **aresztowanych są podawane do publicznej wiadomości.**

Aresztowanie 7 członków poselstwa sowieckiego w Rydze

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 9 grudnia. Z Rygi donoszą: **W czasie rewolucji komunistycznej w Estonji aresztowano 7 współpracowników poselstwa sowieckiego w Rewlu.**

Zapowiedź strajku urzędników w Austrji

Z Wiednia donoszą 6 bm.:

Kanclerz Ramek oświadczył dzisiaj delegatom organizacyj urzędniczych, że z powodu braku odpowiednich funduszów **nie może uwzględnić żądań stanów urzędniczych, co do polepszenia materjalnego bytu.** W związku z tem będzie w przyszłym tygodniu zwołane **masowe zgromadzenie urzędników państwowych**, na którem prawdopodobnie **zapadnie uchwała proklamowania strajku.**

Przed upadkiem dyrektorjatu w Hiszpanji

(Telegram własny „Nowej Reformy").

Paryż, 9 grudnia. »Petit Parisien« donosi z Madrytu, że **dni dyrektorjatu są policzone.** — Partje polityczne rozpoczęły znowu swoją działalność. Przywódca partji zbliżonej do dyrektorjatu, **Maura, wypracował projekt reformy konstytucji**, w myśl którego **prawa korony** byłyby znacznie ograniczone.

Hiszpanja podpisała protokół genewski

(Telegram własny „Nowej Reformy").

Rzym, 9 grudnia. Hiszpański delegat do Rady Ligi Narodów, **Leone, podpisał genewski protokół o rozbrojeniu.** W ten sposób już 16 państw przyjęło protokół o rozbrojeniu.

Strajk generalny w obronie mordercy

(Telegram własny „Nowej Reformy").

Londyn, 9 grudnia. W miejscowości Hull **10-tysięczny tłum ludzi otoczył więzienie, żądając wstrzymania egzekucji przeciw niejakiemu Wiliamowi Smith, skazanemu na śmierć za zamordowanie swojej narzeczonej**, która miała go zdradzić z pewnym 80-letnim starcem. **Ludność Hull domaga się ułaskawienia Smitha**, ponieważ inny morderca **został niedawno skazany tylko na 15 lat domu poprawczego**, natomiast co do Smitha, odrzuciło ministerstwo prośbę o ułaskawienie. **Związki zawodowe w Hull oświadczyły, że przystąpią do strajku generalnego, jeżeli Smith nie zostanie ułaskawiony.**

Dział ekonomiczny

Krakowska giełda pieniężna

Kraków, 9 grudnia.

N. Jork	5·19¼ wpł, 5·19¼ czeki
Londyn	24·60—24·40
Zurych (za 100)	100·90
Wiedeń (za 100.000)	7·33½ – 7·34
Praga (za 100)	15·78
Amsterdam	211 21¼

Kraków, 9 grudnia.

Ruch na dzisiejszem zebraniu nieco silniejszy przy tendencji względnie utrzymanej. Niektóre papiery arbitrażowe jak Górka, Zieleniewski, Bank małopolski, uzyskały nieznacznie wyższe kursa. Poszukiwano ich też stosunkowo silnie.

Na rynku dewizowym tendencja mocna. Zwłaszcza Londyn i Zurych osiągnęły wysokie kursa.

Na pogiełdziu stagnacja. Płacono za Len [illegible] 0'40, Lokomotywy 0'47—0.46, Jaworzno dr. 15.

Cedula kursowa giełdy krakowskiej

9 grudnia 1924	Transakcje w złotych	
	[illegible]	[illegible]
Pol. Bank przem. I—VII	0·33 0·34	—
Bank Hipoteczny I—VII	0·51	—
„ Małopolski . . .	—	—
Ziem. Bank kred. I—IX	—	—
Powsz. Bank kred. I—V	—	—
Bank zw. sp. zar. I—XI	—	6·10
Pol. Tow. handlowe I—V	0·32	0·32
Impex I—V	—	—
Pharma I—III	0·70	—
Polski Glob I—IV	—	—
Żegluga Polska I—III	—	0·15
Zieleniewski I—IV	10·00—9·80	10·00—9·75
Cegielski I—IX	0·50	0·51—0·50
Trzebinia I—IV	0·65—0·63	0·62
Pocisk I—III	0·90	—
Parowozy I—III	—	—
Automotor I—II	—	—
Górka I—III	16·25—16·00	—
Siersza I—IV	4·90—4·80	4·85—4·80
Tepege I—IV	2·40	2·60—2·45
Polska Nafta I—III	0·64	—
Pokucie I	0·40	—
Pezet I—IV	—	—
Strug I	0·70—0·68	—
Niemojowski I	0·57—0·53	—
Huta Trzebinia I—II	—	—
Azot	—	—
Elektrow. Siersza I—IV	0·25—0·23	0·26
Ćmielów I—II	0·60—0·54	0·57
Krakus I—VI	0·71	0·74—0·72
Chodorów I—V	5·20—5·10	—
Chymio	6·70	6·70
A. Piasecki	—	1·40

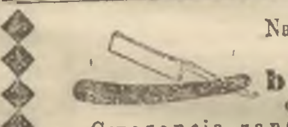
Papiery dywidendowe w Warszawie

z dnia 9 grudnia 1924 r.

AKCJE:	W złotych Transakcje
Bank Handlowy	5·00
Bank Zw. Sp. Zar.	6·00
Cegielski	0·51
Parowozy	0·32
Starachowice	1·83
Zieleniewski	—
Żyrardów	11·15
Haberbusch	4·80
Nafta Polska	—
Spirytus	2·60
Chodorów	5·00
Sole	—
Bank Przem. Lwów	0·34
Ursus	1·15
Ćmielów	—

Wiedeń, 9 listopada. Siersza górnicza 70, Fauto 270, Galicja 1360, Lumen 11'3, Nafta 195, Schodnica 245, Karpaty 210.

Zurych, 9 grudnia. (PAT). Paryż 27'85, Londyn 24'30, Nowy Jork 5'16, Belgja 25'50, Włochy 22'25, Hiszpanja 72, Holandja 209'30, Berlin 12'29 Wiedeń 72'70, Sztokholm 129'25, Chrystjanja 77.775, Kopenhaga 91'75, Sfja 377'50, Praga 15'60 Budapeszt 0'702, Białogród 7'70, Ateny 9'45, Konstantynopol 2'85, Bukareszt 2'60, Helsingfors 13, Buenos Aires 189'50. Tendencja niejednolita.

Nadszedł wielki transport **brzytew** od 4—9 zł.
Gwarancja zapewniona.
Szlifiernia i wyroby tylko stalowe
J. MYSZKOWSKI
Kraków, Bieliowska 46.
1675

Mieszkanie 2, 3 pokoje, z komfortem, do wynajęcia. Czynsz na 3 lata z góry. Wiadomość: ul. Madalińskiego 10. 1757

Za używane sztuczne zęby płaci najwyższe ceny zegarmistrz Landau, Kraków, ul. Sienna 17. 1648

Niniejszem zawiadamia się swych członków, jak również osoby interesowane, że w dniu 4 grudnia **związek pracowników zawodu gastronomiczno - hotelowych, wraz z Biurem pośrednictwa pracy:** przeniesiony został z ulicy Szczepańskiej L. 9 na Bracką L. 8, I. p. 1745

Oryginalne „Singer" amerykańskie maszyny do szycia, rowery belgijskie fabryki F. N. i części składowe do nabycia. Naprawę maszyn i rowerów uskutecznia **Eug. Kluska**, Kraków, ul. Grodzka 63. 1551

KILIMY
ARTYSTYCZNE POLECA:
POLSKI PRZEMYSŁ KILIMKARSKI
KRAKÓW, MIKOŁAJSKA 12
PROJEKTUJĄ WYBITNI ARTYŚCI - MALARZE.
DOGODNE WARUNKI PŁATNOŚCI.

Najtaniej zakupicie szczotki, pendzle, maszynki do prania, mydło, farby i wszelkie artykuły domowo gospodarcze w firmie Bergera, plac Szczepański 9. 1522

Do sprzedania sypialnie, szafy, łóżka, kredensy pokojowe i kuchenne, komody, otomany, szafki nocne, spiżarnie, stoły, stoliki, stołki po niskich cenach również przyjmuje do reperacji i wyplatania krzesła, fotele i bujanki. Sklep katolicki Józef Szczurek, ulica Stolarska, w kramach OO. Dominikanów „pod Bocianem". 1586

Reklama dźwignia handlu!

UWADZE P. T. BEZPOŚREDNICH KONSUMENTÓW!

Uwzględniając wielokrotne życzenia W. P. Odbiorców prowincjonalnych, którzy przekonali się osobiście o niskich cenach i wysokim gatunku prowadzonych przez firmę naszą artykułów z pierwszego źródła, Zarząd Spółki naszej postanowił, na wzór zagranicy, wysyłać wszelkie żądane według naszego cennika towary w detalicznych ilościach **przesyłkami pocztowemi bezpośrednio konsumentom przy pobraniu należności za zaliczeniem pocztowem.** Towar wysyłać będziemy pierwszej jakości, a ceny liczone będą dzienne plus własny koszt opakowania i przesyłki. Cenniki wysyłamy na żądanie. WPanów Odbiorców, nam nieznanych, prosimy przy nadsyłaniu zamówień wpłacać na nasz rachunek Nr 605 w P. K. O. najmniej 5 zł zaliczki. 1612

KURYLUK i BOBROWSKI, Spółka Akc.
WARSZAWA, 1-sze Hale Mirowskie.

Polecamy w wyborowych gatunkach krajowe i zagraniczne: **KAWIOR, SARDYNKI, RYBY, ŚLEDZIE, SERY, KONSERWY, TOWARY KOLONJALNE (I ŚWIĄTECZNE), TŁUSZCZE, OWOCE, CUKRY, SPIRYTUALJE i t. p.**

HENRYK ŻAK POZNAŃ

OKAZJA — NA GWIAZDKĘ
Resztki towarów wełnianych i płócien zagranicznych — poleca na dogodnych warunkach
BRODER, UL. STRADOM 6
Ceny bajecznie niskie. 1682

FOSFATYNA FALIERA

znakomity pokarm, najbardziej polecany przez lekarzy dla dzieci od 7-iu miesięcy, zwłaszcza w czasie odstawiania od piersi i w okresie rośnięcia. *Ułatwia ząbkowanie i zapewnia prawidłowy rozwój kości.* Bardzo pożyteczny dla starców i rekonwalescentów.
Sprzedaż we wszystkich aptekach i składach aptecznych.
PARYŻ.
6, rue de la Tacherie
Wystrzegać się naśladownictw. 1715

Żądajcie wszędzie „N. Reformy"!

P. P. KUPCY! pamiętajcie o ogłoszeniach gwiazdkowych

INFORMACJE PRZEMYSŁOWE I HANDLOWE

Z POLSKO-AUSTRJACKIEJ IZBY HANDLOWEJ. Z Wiednia donoszą 6 b. m.: Onegdaj odbyło się tutaj 5 walne zgromadzenie Izby handlowej austro-polskiej, na którym zjawili się między innymi także przedstawiciele austrjackich urzędów centralnych i korporacji gospodarczych. Zebranie zagaił były minister dr **Twardowski** wskazując na nieustanny, jakkolwiek powolny, postęp stosunków gospodarczych między **Austrją a Polską**. Między innemi wskazywał na potrzebę utworzenia **nowych międzypaństwowych Izb handlowych i nowych konsulatów.** W dalszym ciągu swej mowy podkreślił dr Twardowski wielkie zasługi posła **Lasockiego,** który wyjeżdża, celem objęcia kierownictwa placówki w Pradze.

Poseł **Lasocki** podziękował ze swej strony Izbie austro-polskiej za jej owocną pomoc w jego działalności. Po złożeniu sprawozdania przez generalnego sekretarza dra **Widyńskiego,** który wskazał na ruchliwą ciągle rosnącą pracę Izby, uchwalono jednomyślnie absolutorjum wydziałowi i przedsięwzięto wybór uzupełniający **nowych członków** Wydziału. Między innymi został wybrany inż. **Grabianowski,** prezes polskiego górnośląskiego Związku handlowo-przemysłowego.

W dalszym ciągu zebrania referował minister Homann o sytuacji **handlowo-politycznej Europy środkowej** i wskazał na to, że szkodliwy skutek zbyt egoistycznej polityki handlowej dotknął także inicjatorów tej polityki. W szczególności przedstawił, że praktyki taryfowe jednego z państw sąsiednich, którego minister spraw zagranicznych uznaje coraz wyraźniej znaczenie związków gospodarczych, przysporzył trudności pełnemu rozwojowi stosunków handlowych między Polską i Austrją. Mowca wskazał na wielkie znaczenie zawrzeć się mającego polsko czeskiego traktatu handlowego dla austrjackiego przemysłu i handlu.

W SPRAWIE DŁUGOTERMINOWEGO KREDYTU DLA ROLNICTWA. W ubiegłym tygodniu odbyło się w Belwederze konferencja, na której omawiana sprawy kredytu długoterminowego dla rolnictwa. Były minister Steczkowski, prezes Banku Gospodarstwa Krajowego wystąpił z propozycją, ażeby wszystkie instytucje kredytu długoterminowego przekazały Bankowi Gospodarstwa Krajowego na czas przejściowy poszukiwanie źródeł zbytu listów zastawnych za granicą lub też aby te instytucje oddały wspomnianemu Bankowi swoje obligacje, a ten na ich podstawie emitowałby własne obligacje, przez co utworzonoby jeden tylko typ papieru lokacyjnego, jako przedmiot transakcji z zagranicą. — Wykonanie powyższego projektu jest w toku. W najbliższym czasie ma się odbyć konferencja z instytucjami bezpośrednio zainteresowanemi w tej sprawie.

ZASADY ZBIOROWEJ UMOWY ROLNEJ W WOJEWODZTWIE LWOWSKIEM, zawartej na rok 1925/6 są następujące: Przedstawiciele ziemian zgodzili się z przedstawicialami robotników rolnych na utrzymanie dotychczasowej ordynacji w wysokości od 10 do 13 korcy żyta rocznie. Natomiast podniesiona została pensja, dotychczas wynosząca równowartość 3 cetnarów metrycznych żyta, t. j. około 60 zł miesięcznie do wysokości około 4 cetnarów przy ustaleniu stałej pensji w złotych polskich w wysokości 80 zł miesięcznie. Zasada równowartościowa wynagrodzeń według korcy żyta, została zniesiona. Również poprawiono błąd w zeszłorocznej umowie, dotyczący ilości opału, dodając do 3 sążni, t. j. około 12 metrów drzewa rocznie. Dotychczas bowiem obliczano drzewo na wagę. — Zmiana ta stanowi około 50 procent podwyżki ilości drzewa. Podpisanie umowy lwowskiej nastąpi po przyjęciu uzgodnionego jej tekstu umowy na walnem zgromadzeniu Związku ziemian na Małopolskę wschodnią.

DWUZŁOTOWKI W OBIEGU. Dotychczas puszczono w obieg 1,200.000 srebrnych monet 2-złotowych. Przy końcu b. m. obieg monet srebrnych znacznie się zwiększy z powodu oczekiwanego nadejścia do Warszawy pierwszego transportu monet srebrnych 2-złotowych, bitych w mennicy Francuskiej. Transport ten zawierać będzie 10 miljonów sztuk monet 2-złotowych.

DŁUGI POLSKI I LITWY W AMERYCE. Senatowi amerykańskiemu przedłożono projekt ustawy, dotyczący uregulowania długów **Polski i Litwy.** Według tego projektu miałaby **Polska** zapłacić Stanom Zjednoczonym **178 miljonów 560 tysięcy dolarów,** dług zaś Litwy wynosi 6 miljonów 030 tysięcy dolarów.

OŻYWIENIE STOSUNKÓW HANDLOWYCH POLSKO-ROSYJSKICH. Stosunki handlowe między Polską a Rosją ożywiły się nieco w ostatnich czasach, mimo, że traktat handlowy nie został jeszcze między obu krajami zawarty. W ciągu ostatnich 6-ciu miesięcy rosyjska misja handlowa w Warszawie zakupiła towarów na ogólną sumę około 5-ciu miljonów złotych rubli. Transakcje dotyczyły przeważnie obrabiarek do metalu i drzewa, instrumentów optycznych i dentystycznych, chemikalji, farb, cellulozy i narzędzi rolniczych. Warunki płatności były: gotówka lub 4-miesięczny otwarty kredyt. Jednocześnie Polska zakupiła w Rosji za pośrednictwem tejże misji handlowej towarów za 4 miljony złotych rubli, mianowicie: rudy żelazne i manganowe, futra, szczecinę, len i terpentynę. W tymże okresie przez Polskę przeszło tranzytem z Niemiec i Czechosłowacji do Rosji, lub też odwrotnym kierunku około 2500 wagonów różnych torarów.

ROZSZERZENIE KARTELU ŻELAZNEGO CZECHOSŁOWACKO-AUSTRJACKIEGO. Swego czasu zawarty układ po między czeskiemi przedsiębiorstwami żelaznemi i towarzystwem Alpine Montana w sprawie regulowania zbytu żelaza, doznał znacznego rozszerzenia. W ciągu lata do powyższego kartelu przyłączyły się liczne przedsiębiorstwa rumuńskie, jugosłowiańskie i węgierskie. Ostatnio, jak donoszą z Pragi, toczą się rokowania w sprawie przystąpienia do kartelu największego przedsiębiorstwa węgierskiego Rima Murany. Przedewszystkiem rozchodzi się o podział bałkańskich targów zbytu, głównego terenu ekspansji, zarówno zakładów czechosłowackich, austrjackich jak węgierskich.

Z NIEMIECKIEGO TARGU DRZEWNEGO. Cena za drzewo czechosłowackie średnicy 35 cm. i więcej przewyższała 200 kor. za metr sześcienny franco granica niemiecka. Fabryki celulozy ofiarowywały za papierówkę 13—$13^1/_4$ mk. za metr przestrzenny, franco wagon na południowo-niemieckiej stacji załadowania. Na ostatnich targach w Nürenburgji za papierówkę I do III gatunku płacono w lesie $8^3/_4$—$13^1/_4$ mk. za mtr. p. Ta okoliczność, że właściciele składów drzewnych zakupili cieńsze sortymenty papierówki po 11—$11^1/_2$ mk., wpłynęło w znacznej mierze na umocnienie cen na papierówkę. Firmy czechosłowackie żądały za papierówkę liściastą przeciętnie 114—119 koron, franco granica niemiecka bez niemieckiej opłaty przewozowej. W leśnictwach hesseńskich kopalniaki wysokopienne, średnicy ponad 16 cm., sprzedawano po 12 mk. za mtr. p. Tartaki bawarskie sprzedawały deski niesortowane 16"x1"x5—12", wolne od zgnilizny po 36—38 mk. za metr kub., franco wagon załadowania, co wskazuje na pewne obniżenie cen.

O ZAKAZ WYWOZU ZBOŻA Z WĘGIER. — Związek młynarzy komitatu peszteńskiego, zbadawszy sytację, w jakiej znajduje się węgierski przemysł młynarski, stwierdził, iż przedsiębiorstwa nie są dostatecznie zaopatrzone w zboże, nie mogą przez to należycie wyzyskać swojej zdolności przetwórczej. Wobec tego postanowiono, celem należytego utrzymania zatrudnienia przedsiębiorstw młynarskich, domagać się w sferach oficjalnych wprowadzenia zakazu wywozu zboża z Węgier.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.

Przewodnik handlowy i informacyjny po Krakowie

Wymienione firmy polecamy naszym Czytelnikom.

Aluminjowe naczynia
i emaljowane, młynki do kawy, migdałów i maku, narzędzia rzemieślnicze poleca firma
„ŻELAZO"
UL. FLORJAŃSKA 34

Akumulatory
R. H. KOWALSKI
materjały techniczne i elektrotechniczne, kuchenki i żelazka elektryczne, akumulatorki „Varta" oraz żarówki choinkowe
Garbarska 26.

Abażury
ABAŻURY artystyczne, gotowe oraz na zamówienie. — Wytwórnia: Sławkowska 30, I piętro. Telef. 2048.

Antyki
HALA LICYTACYJNA Bracka 6 Tel. 2408
Futra do podróży i salon antyczny

Aparaty i przybory fotogr.
Warszawski Skład przyborów fotograficz. Szewska 2. Tel. 1428

Apteki
FIGOL **„JAHR"** idealny środek przeczyszczający dla dzieci i dorosłych.
Główny skład: Apteka Gralewskiego Kraków — Tel. 402

Banki
Bank Małopolski S. A.
Zakład główny w Krakowie, Rynek gł. 25 załatwia wszelkie czynności bankowe.

Powszechny Bank Kredytowy S. A. we Lwowie. — Oddział w Krakowie, Rynek gł. 35. (Krzysztofory) Tel. 2166 i 4124 załatwia najkorzystniej wszelkie czynności bankowe oraz przekazy na wszystkie miejscowości kraju i zagranicy

Ziemski Bank Kredytowy T. A. we Lwowie — Oddział w Krakowie, Florjańska 32
Załatwia wszelkie transakcje w zakres bankowości wchodzące. Sprzedaż i kupno walut, papierów wart., udziela kredytów.

Bielizna
Hugo WEINMANN ul. Starowiślna 6 poleca najpiękniejszą bieliznę, pyjamy i obuwie. Tani miesiąc

FABRYKA BIELIZNY I TRYKOTAŻU Kraków - Podgórze Dąbrowska 15.

Browary
Browar Okocim reprezentacja: ul. Jana 5. Tel. 105.

Cykorja
Cykorja „GLEBA" wyłączna sprzedaż J. Bielicki, Mały Rynek 1.

Ceraty
Na stoły i meble do nabycia w firmie Przemysł Linoleum i Cerat **Rynek 10.**

Cukiernie
K. DANEK dawn. Z. MAJEWSKI ULICA KARMELICKA L. 13

P. MAURIZIO Rynek główny 38

Cukry
Krakowska fabryka opłatków, andrutów i wafli **ul. Król. Jadwigi 20.**

Fabryka czekolady A. Piasecki S. A. Kraków
SKLEP „Pierwszej Małop. Fabryki Warsz. Cukrów i Marmolady Sp. z o. o." ul. Starowiślna 1.

Delikatesy
Wojciech Olszowski Kraków, Mały Rynek poleca masło deserowe najlepszej jakości; sery krajowe i zagran.; sardynki francuskie, włoskie i portugalskie; łosoś wędzony i marynowany; pstrągi i inne marynaty rybne. — Jednorazowa próba przekona każdego o jakości

Najlepsze źródło zakupna! **FR. PAWŁOWSKI** Szewska 27. Wódki, likiery, koniaki, wina, owoce, kawy, herbaty, kakao, konserwy i czekolady. **MASŁO DESEROWE.**

Domy handl. przem.
Władysław Ropski Dom dla handlu i przemysłu
Centrala: Rynek gł. 39, A—B Filja: Rynek główny 30, C—D Telef. 4102, 3529
Główne biuro kupna i sprzedaży realności, majątków ziemskich, gospodarskich, parcel, lokali handlowych, sklepów i t. d. oraz biuro ogłoszeń i reklamy.

Fortepiany
HELENA SMOLARSKA Kraków, Szewska 9 Tel. 4565 NA RATY DO 10 MIESIĘCY!
JÓZEF WITEK zawodowy mechanik, stroiciel fortepianów, kier. Wytw. fortepianów B. Gabryelska, ul. Stolarska L. 6. Telefon 389

Dywany
Najtańsze źródła dywanów perskich tylko we firmie LEWKOWICZ I JURAN **Grodzka 39**

Farby, lakiery
FR. LENERT SŁAWKOWSKA 6. — TEL. 104. skład farb, materjałów budow. benzyny, smarów i olei.
Sanki, trzepaczki, szczotki, miotły ryżowe, wycieraczki kokosowe, torby miastowe, sznury do bielizny, pasta do podłóg. **Mężyk, Kraków, plac Szczepański.**

Firanki
Największy wybór wszelkiego rodzaju firanek, etamin, portjer, haftów i t. p. poleca **LIPSCHÜTZ I WEITZ Grodzka 71.**

Futra
PIERWSZORZĘDNY SKŁAD FUTER **A. JACHIMSKI** ULICA GRODZKA L. 14-16.

St. Kierzek kuśnierz ul. św. Anny L. 4.

Futra firmy H. i R. Moor uznane za najlepsze, najtrwalsze i najtańsze Kraków, Grodzka 13. Telefon 17

ZAKŁAD KUŚNIERSKI M. ROTBLUM ULICA FLORJAŃSKA 8.

Pracownia i skład futer **T. SIERPIŃSKI** ul. Florjańska 32. Telefon 3564.

Galanterja
E. Ostaszewski i E. Mayer Rynek gł. 5.
Manicure zagraniczny z lustrem bogato urządzony za 12·80 zł u firmy **Juljusz Nacht, Stradom 5**

Garaże
AUTO - PALAIS W. Rippera ul. Smoleńsk 31, Telef. 107 pomieszczenia samochodów z wszelkiemi wygodami, benzyna i oliwa na miejscu.

Herbata
ZNAKOMITA HERBATA **Z „WIEŻĄ"** WSZĘDZIE DO NABYCIA! **Szarski i Syn, Kraków.**

Hotele
Hotel i restauracja „Monopol" Gertrudy 6 Telef. 405 pokoje gośc. z komf. urządz., bufet, hand. delik. Potrawy ciepłe. Menu z 3 dań zł 1·40.

HOTEL POD RÓŻĄ FLORJAŃSKA 14 TEL. 2263. TEL. 2263.

Kapelusze
męskie i damskie oraz obuwie **L. HOCHSTIM** ULICA FLORJAŃSKA L. 5.

Instalacje elektryczne
„AGRODYNAMO" inż. T. Kleczewski Jagiellońska 6, Tel. 3566.
ŻARÓWKI przybory do światła elektrycznego i dzwonków elektrycznych sprzedaje najtaniej f-ma „LUX" Plac Dominikański 2, Tel. 3335.

Jubilerzy, złotnicy
Obrączki ślubne, pierścionki, broszki i t. d. w złocie i srebrze oraz galanterja w dużym wyborze **M. Jakubowski, Sukiennice 26—27.**

Kawiarnie
»CENTRALNA« ul. Dunajewskiego 1 Telefon 1460
»ESPLANADA« Karol Wolkowski ULICA PODWALE L. 1
„Grand-Hotel" ul. Sławkowska 5
„TEATRALNA" Szpitalna 38, Tel. 2320 vis à vis Teatru im. Słowackiego

Kołdry
M. PLESZOWSKI MAŁY RYNEK L. 2 TELEFON 4136.

Koniaki
J. & F. Martell Cognac **wszędzie do nabycia.**

Konfekcja męska
W. CAR mag. tow. modnych męskich i damskich Sławkowska 8 (Ceny konkurencyjne)

Magazyn galanteryjny, skład bielizny, obuwia kapeluszy, płaszczy, przyborów do podróży **Z. ZDANOWICZ** Sławkowska 3 Telefon Nr 516

Kosmetyki
Sortyment na gwiazdkę! 6 mydeł, duża fl. wody kolońsk., perfuma, woda do ust, pasta i proszek do zębów, wazelina i krem do rąk, szczotka do rąk i zęb., mydło duże do golenia, opaska do wąsów, siatka męska do włos., grzebień oraz 2 szamp. „Efida", wysyła przez cały grudzień za nad. 15 zł, lub za pobr. poczt. W. LAZAROVIĆ, Garbarska 4.

Tylko 3 zł 1 krem udelikatniający, woda kolońska, 2 mydła toaletowe, 1 szampon, 1 perfuma, 1 pasta do zębów, 1 brylantyna, wysyła za zaliczką W. NOWAK Kraków, ul. Garbarska 26.

REIM S. A. Rynek 37 poleca oryginalne kremy WALLACE - KOSMATA

Konfekcja damska
WIKTOR BROMOWICZ ulica Szczepańska L. 1. Magazyn bławatny oraz pierwszorzędna pracownia sukien i kostjumów damskich.
D. Schreiber ulica FLORJAŃSKA 32. — MAGAZYN MÓD —

Konfekcja dziecięca
ADOLF FABER FLORJANSKA 6. Stroje damskie oraz konfekcja dziecięca

Księgarnie składy nut
Księgarnia J. Czerneckiego **Rynek główny 11** poleca książki szkolne, naukowe i beletrystyczne.
Gebethner i Wolff Rynek gł. 23 książki, nuty, pisma krajowe i zagraniczne.
Księgarnia Polska mapy, książki, atlasy, nuty na rozmaite instrumenta i orkiestrę Sławkowska 3 (Hotel Saski)
KSIĘGARNIA T. S. L. ul. św. Anny 5 poleca na gwiazdkę: książki obrazkowe dla małych dzieci i młodzieży. Wysyłka na prowincję odwrotną pocztą.

Likiery
Fabryka najprzedniejszych likierów *ERVEN LUCAS BOLS* Rok zał. 1575 Żądać wszędzie!
Likiery w wielkim wyborze, jak **Baczewskiego Koseckiego** i inne, oraz główna sprzedaż koniaku „Camis i Stock" po cenach orygin., poleca hurtownie **E. STEIN ul. Grzegórzecka 4.**

Linoleum
wszelkiego rodzaju do nabycia w firmie PRZEMYSŁ LINOLEUM I CERAT **Rynek Główny 10.**

Lustra szybki szlifowane
ZAKŁADY PRZEMYSŁU SZKLANEGO S. A. ulica Kapucyńska L. 7. Telefon 2541.

Maski
MASKI NA ŚW. MIKOŁAJA Wiktor Wanderer Szewska 21 — Telef. 3520

Maszyny do pisania
CICHY REMINGTON MODEL 12 Wyłączny przedstawiciel na Rzeczp. Pol. Meble biurowe pierwszorzędnej fabryki pabianickiej oraz wszystkie przybory biurowe Tow. przemysłowo-handlowe BLOCK-BRUN S. A. W WARSZAWIE Oddz. w Krakowie, Bracka 17 Tel. 2038.
Pracownia mechan. dla naprawy maszyn do pisania i rachowania **„National Cass Register" KAZIMIERZ BLICHARSKI** ul. Florjańska 32. — Tel. 2434.

Malarze
KAROL ORLECKI malarz dekoracyjny, pokojowy i kościelny, oraz pokostniczo-lakierniczy Łobzowska 15, tel. 1520

Masarnie
Tomasz Knobel Długa 27
St. Satalecki masarnia **Florjańska 51. Tel. 502.**

Maszyny do powielania
Rudolf Nowak Grodzka 44. Tel. 3541

Maszyny do szycia
światowej sławy „PFAFF'A" Długoletnia gwarancja, oraz na raty **M. i B. WEISSBERG Starowiślna 10. Tel. 3058**

Materjały budowlane
Cement portlandzki najwyższej gatunkowej wartości marki: **Bonarka, Goleszów, Górka i Szczakowa.**

Meble
STEFAN IGLICKI Sławkowska 10 Tel. 1251 Kompletne urządzenia wnętrz. Parowa fabryka mebli stolarskich i tapicerskich.
M. PLESZOWSKI MAŁY RYNEK L. 2 TELEFON Nr 4136 poleca: urządzenia mieszkań, dywany perskie, kołdry, koce, łóżka mosiężne, niklowe, dekoracje wnętrz, brokaty i t. p.

Meble biurowe
„Jerry" Kraków, Florjańska 28 Katowice, Zielona 15 Lwów, Sykstuska 2

Mleczarnie
Rendez-vous dla przejezdnych! E. Dobrzyńska obecnie B. Pytel Rok założenia 1878 Plac WW. Świętych 10. Tel. 3326

Modniarstwo
Najnowsze kapelusze damskie i przybory modniarskie **A. LEIBERG GRODZKA 11** wejście w bramie Bezustannie nadchodzą nowości z Paryża i Wiednia. Tamże kapelusze, jedwabie, aksamity, wstążki, woalki i t. d. Sprzedaż hurtowna i częściowa.

Optycy
Lornetki, lorgniony, barometry, termometry, lampki kieszonkowe — po cenach gwiazdkowych — poleca **Ludwik Tomaszkiewicz** Florjańska 2 Telefon 890

Naczynia
Urządzenia kuchenne, domowe i różne nowości **A. SATTLER** GERTRUDY 24. TEL. 4162.

Owocarnie
Główny skład owoców południowych **B. ANIS** Szewska 15. — Telefon 1565

Obuwie
Oryg. obuwie angielskie z gumowemi podeszwami poleca f-ma Leserkiewicz i Ska Rynek 11. pl. Szczepański 2.

Pralnie
NAJTAŃSZA FARBIARNIA Antoni Jogałła, Dietlowska 91.
Parowa farbiarnia i pralnia chemiczna **A. Szapkowskiego** Karmelicka L. 18 Rok zał. 1863 vis a vis kościoła OO. Karmelitów.
„TĘCZA" Centrala: Czarnowiejska 72 Telefon 1471

Perfumerje
Teofil Bękner Sukiennice 20
Najtańsze źródło zakupna podarunków na św. Mikołaja: Mydła, perfumy, wody kolońskie, pudry krajowe i francuskie. Każdy piąty z kupujących otrzymuje bezpłatną premję. Sortyment na św. Mikołaja 10 zł. **W. LAZAROVIĆ** Kraków, ulica Garbarska L. 4.

LESERKIEWICZ I SKA Rynek główny L. 11 Plac Szczepański L. 2
„SANITARIA" Spółka z ogr. odp. Sławkowska 6, Telef. 3050.
Witold Theobald dawniej Bracia Theobaldowie Perfumy na wagę. — Sławkowska 1.

Przedsiębiorstwa budowlane
„BETON" Akcyjna Spółka budowlana ul. Mikołajska 32, tel. 4314. wykonuje wszelkie roboty budowl. DZIAŁ TOWAROWY dostarcza wszystkich materjałów budowlanych

Przybory pism.
R. ALEKSANDROWICZ Basztowa 11. — Tel. 311 i 4064. Magazyn przyborów biurowych.
E. CZAPLINSKI SZEWSKA 2.
M. Słomiany, Sławkowska 24 [illegible]
Kartki świąt., raptularze kalendarze tygodniowe, kieszonkowe, ścienne w dużym wyborze **A. ZEMBRZYCKI UL. FLORJAŃSKA 9**

Przybory do palenia
Hurtowny skład towarów galanteryjnych, spinki, grzebienie, tow. stalowe. Specjalność: cygarniczki, fajki, zapalniczki, kamienie do zap. i t. p. **Jakób i Józef Wiesenfeld Krakowska 13.**

Przybory wojskowe
Wielki wybór artykułów odpow. na gwiazdkę po cenach umiarkowanych poleca **J. Kasesnik** Florjańska 20 Tel. 1599
Przybory wojskowe oraz wszelkie oznaki [illegible] Hurtownia i detal. **Henryk Recht Florjańska 2.**

Przybory szewskie
oraz wszelkiego rodzaju skóry tak krajowe jakoteż zagraniczne **Szymon Gibek św. Krzyża 7.**

Restauracje
„Grand - Hotel" Sławkowska 5.
RESTAURACJA MIESZCZAŃSKA Florjańska 19.
STARY TEATR ul. Jagiellońska 1. — Filja: „Hotel Francuski", ul. Pijarska 13.

Rytownicy
J. Walenta Pieczęcie kauczukowe monogramy i herby Sławkowska 3 (Hotel Saski).

Sanitarne
„SANITARIA" instrumenta lekarskie, artykuły gumowe, opatrunki, szkła chem. Sławkowska 6, Tel. 3050

Składy skór szewskich
FABRYKA SKÓR W RYBNIKU BRACIA ŻUREK HURTOWNY SKŁAD UL. STAROWIŚLNA L. 10
POLSKIE ZAKŁADY GARBARSKIE S. A. Barska 87-89 Tel. 2155

Szkło porcelana
W. BAZES Rynek gł. 35. Tel. 4582. Nowy dział: lustra.

Szlifiernie brzytew
J. Myszkowski, Dietlowska 46 Brzytwy angielskie sztuka 12 zł, zwykłe dobre od 4 do 8 zł. [illegible]

Sport
LESERKIEWICZ I SKA RYNEK GŁÓWNY 11. PL. SZCZEPAŃSKI 2.

Ubrania got.
NA RATY!! J. EMMER Rynek gł. 11 (w podwórzu)

Uszczelnienia
USZCZELNIENIA skórkowe, fibrowe i gumowe **H. SPIRA** Zwierzyniecka 23. Telefon 4394.

Wody mineralne
Woda gorzka **„AMERA"** wyrobu fabryki K. Rząca i Chmurski ulica św. Gertrudy L. 4 Najlepszy środek przeczyszczający! Do nabycia w aptekach i drogerjach

Wódki i wina
Wina mszalne, likiery, koniaki poleca J. Bielicki daw. H. Fritsch **Mały Rynek 1.**

Wyroby bawełniane
Kupujcie znane krajowe wyroby bawełniane firmy Bcia CZECZOWICZKA WANDRYCHOWIE !! Sprzedaż hurtowna !! Posiada składy hurtowne we wszystkich większych miastach w kraju.

Węgiel drzewo
A. BLUMENFELD Pawia 12. Tel. 59 dostarcza hurt. i detal. węgiel z pierwszorzędnych kopalń górnośląskich i kraj.
WŁAD. JANKOWSKI ul. Kapucyńska 3, Telefon 3208 poleca węgiel i koks górnośląski z kopalni „Król" dąbrowski „Kazimierz" krakowski „Janina" i „Krystyna" górnośląski koks Knurów wraz z dostawą do piwni po cenach konkurencyjnych. Dogodne warunki zapłaty.
Główne składy węgla i drzewa **Dra Fr. Jelonka i Sp. Pawia 5. Tel. 171.** [illegible] jaworznickiego.
Jan Kwiatkowski Zwierzyniecka 19. Tel. 79 albo 1203 Najlepsze gat. węgla i drzewa.
POLSKI TARG Składy węgla górnośląsk., kraj., brykietów i drzewa przy ulicy Pawiej. Biura Podwale 7, tel. 1504.

Witraże
SZKŁA, LUSTRA, RAMY T. ZAJDZIKOWSKI ul. św. Jana L. 30.

Wyroby drewniane do batikowania
Wiktor Wanderer ul. Szewska 21 Tel. 3520.

Witraże i oszklenia zwykłe
„Industria" ul. Kapucyńska 7. Telefon 2541.

Wyroby koszykarskie
SYNDYKAT KOSZYKARSKI S. A. Szczepańska 1, tel. 1493.

Zakłady fotograficzne
Zakład dla fotografji i portretów **„SZTUKA"** Starowiślna 22, vis à vis Kina Nowości wykonuje art. wszelkie roboty w zakres fotografji wchodzące oraz zdjęcia do legitymacyj i paszportów **na żądanie w 5 minutach.** Ceny bardzo przystępne!

Zakłady krawieckie
Henryk Blatt Szewska 18.
J. GAJDA krawiec damski i męski, Kraków Dębniki, Rynek 1 — wykonuje 30% niżej niż w śródmieściu.
ZWIĄZEK KRAWCÓW ul. Mikołajska 13, telef. 3037 **— 25% niżej cennika. —** Tamże do nabycia żurnale, formy, podręczniki i t. p. **nauka krojów.**
Zakład krawiecki damski i męski J. Kumala ulica Szczepańska L. 11.
Wykwintne stroje dla panów cywilne i wojskowe JAN SAJAK, Karmelicka 39.

Zakład pojazdów
wynajmuje na śluby, wycieczki i do dworca kolejowego **T. ŻEGLIKOWSKI** Karmelicka 46, Tel. 61.

Zegarki
„Doxa" i „Roskopf" i inne, oraz zegary, najtaniej do nabycia **LEON BRÜLL** Starowiślna 2)

Zegarmistrze
OMEGA do nabycia u M. Bojarskiego, Florjańska 4

Żelazo
Łopaty stalowe Kres S. A. Biała (ad Bielsko)
PODKOWY gotowe i półfabrykaty Kres S. A. Biała (ad Bielsko)

Zakłady pogrzebowe
„CONCORDIA" JANA WOLSKEGO [illegible] Jedyny zakład, posiadający własną fabrykę trumien. Urządza pogrzeby od najskromniejszych do najbardziej [illegible]

Czcionkami Drukarni Literackiej w Krakowie, ulica Jagiellońska L. 16. Rządca drukarni L. K. [illegible]